

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
3-hasznosított sor egyenként 20 fillér,
minden következőnél 15 fillér.

Nyitólár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓSEF.

Kedd, március 27.

Mai számunk főbb közleményei:

Vexációk: A gyárakról, amelyek nincsenek.
As O. M. K. E. közgyűlése.
As aradi hölgyek mozgalmá.
Aradmegye választói.
**Viharos közgyűlés az aradi ügyvédi kamara-
rában.**
Tenner Pál dr. temetése.
Bírói ügyessége Aradon.
A szegedi színház Aradon.
As aradi ügyvédek és a válság.
Károlyi György gróf álnéve.
Egy sikeres tüzoltás.
A séhivatali sikkesztás.
Eubies püspök megrontói.
Irodalmi pályázatok.
Tárcsa: Anica. Irta: Nagy Endre.
Csarnok: As új földesur. Irta: Szépfaludi Ö. F.

A gyárakról, amelyek nincsenek.

Arad, március 26.

A következő levelet vettük:

Igen tisztelt Szerkesztő ur, — a tulipán hódító útjához van egy szavam. Ments isten, hogy erre az utra csak egy szalmaszálat tegyek akadályul. Gyönyörű, okos akció ez, s ha némi naivitás is vegyül belé: nagy nemzeti hasznát jelent. Attól félnek, hogy nem lesz tartós; de hiszen ha az emberek csak négy hétig nem vásárolnának egyebet magyar iparcikkénél, milyen sokat használna az az országnak. De én azt hiszem, hogy a közönség, amely igazában csak most ismerkedik meg a magyar iparcikkal, — nem futó viszonyt, hanem tartós barátságot köt vele.

Hanem a legnagyobb baj, hogy nincsen gyáripárunk. Hiába a közönség lelkesedése, hiába a kereskedő hazafisága, s a társadalmi propaganda minden eszközei, ha a mindennapi szükségletek nagy részében is azt kell konstatálni: hja, kérem, ezt nem csinálják nálunk. S lehet, hogy van abban valami vigasztalás, hogy az ilyen iparcikkeket nem osztrák, hanem egyéb külföldi gyártmányokból szerezzük be; de a magyar iparnak a nemzeti ügynek nem sokat használtunk vele. Arról nem is akarok szólni, hogy Ausztria erre is biztosította magát: a rendeletileg életbe léptetett kereskedelmi szerződésben ugyanis az Ausztriában is előállított iparcikkek behozatali vámját tekintélyesen föl emelték, úgy hogy az ilyenek jóval többbe kerülnek az ausztriaiaknál.

A végső cél tehát nem lehet az, hogy amit a magyar kéz nem termel, abból francia, német, angol produktumot nem veszünk, hanem az: oda kell hatni, hogy ezt nálunk is produkálják. Gyárak emelkedjenek s állítsák elő mindazt, amit még eddig nálunk nem gyártanak, s ami az általános szükségletéhez tartozik.

Eddig, ugy-e szerkesztő ur, meglehetősen taposott utakon jártam. Ez nálam nélkül is mind tudott dolog volt. No, talán az ezután következőkben lesz valami új.

Azon fordul meg tudniillik a dolog, hogy kik csinálják a gyárakat? Nem kerletek sokáig, hanem kimondom a véleményemet: az ország mágnásai, főurai, s a

latifundiumok tulajdonosai. Nem azért jut ez az eszembe, mert a politikai harcokban, amelyek által a mai reménytelen, sivár helyzet bekövetkezett, ép a mágnásoknak tekintélyes részük volt; hanem, mert ők rendelkeznek az ehhez szükséges tőkék fölével, s mert így van ez a külföldön is. Ha egy éven át gyáralapításra fordítanák azt, amit versenytállók fentartására költenek: hatalmas arányban szaporodnának meg a füstölő gyárkérmények Magyarországon. Ha ugyanilyen célra szánják azt, amit külföldi utakra költenek, s ami egyéb, ugynevezett mágnás passziókra megy: nem szorulnánk idegen iparra. S amikor a tisztviselőktől megkivánják, hogy a nemzeti ügyért tegyék kockára állásukat, a maguk és családjuk kenyerét, — akkor főurainktól a nemzeti ügyért el lehet várni annyi áldozatot, hogy egy évben ne költsenek semmit a löversenyekre és passziókra. Hozzáteszem, hogy ezt nem is ajándékképpen, hanem jövedelmező befektetésképpen adnák; hiszen a gyáripár annyi kedvezmény mellett, a menyit a vidéki városok kínálnak, igen biztató vállalkozás.

Az eszmetársulás még egy ötlethez juttatott. Az előbb a tisztviselőkről beszéltem: azokról jutnak eszembe az ellenállási alapok. Tudjuk, hogy ezeknek a legtöbb helyen nincs céljuk. Maguk az ellenzék vezérei is belátták, hogy a mikor az abszolutizmus előre nem látható időre üti föl szuronyhegyes sátrát, s a mikor a

Anica.

Irta: Nagy Endre.

Egy napon a magyar grammatika tanára beteg lett és a polgári iskola igazgatója Kiss tanárt küldötte helyettesének az osztályba. Szegedi fiú volt, akit büntetésből helyeztek ebbe a városkába, mert az előbbi helyen egy kicsit leszamarazta a tanártársait.

Csöngetés előtt bement már a terembe, úgy hogy a fele-osztály még künn a folyosón maradt a leckéjé. A Kocsis Peti hangja kiváltott közlőket, amint zamatossal felszólalt harsogva a tanulni valóját:

— Helyhatározó ragok: ba-be, ra-re, on-on.

Kiss tanár beszóltotta a gyereket, aki apró gombos dolmánykaja mögé rejtette hamarosan a könyvét. Nagyon szöpdögött, azt hitte, hogy felelésre kerül a sor.

- Hogy binak, fiam?
- Péter, Kocsis Péter.
- Milyen nyelveken beszélés?
- Magyarul, másféppen sehogy.
- Hát az édesapád?
- Az is, meg az édesanyám is.
- Ha eső esik, hova szoktál befutni?
- A szobába.
- Ha eprészni akarsz, hova mászol?
- Az eperfára.
- Aztán ha vétettél, min térdepeltetnek?
- Kukoricán.

— No látod! Hiszen jobban tudod a helyhatározó ragokat, mint az az ostoba könyv. Egyebet se tudsz, minek magolod hát?

— Ez a lecke mára, Krámer tanár ur mérte ki.

Kiss tanár mérgesen becsapta az osztálykönyvet és az egész osztály felé fordulva kiáltotta:

— Mond meg Krámer tanár urnak, hogy az öreg apját tanítsa magyarul beszélni, ne téged. — A te grammatikád az anyatej volt!... És most eridjete, ahová akartok, erdőre, mezőre, vagy haza az édesanyátokhoz, mert itt megrontják a patyolat lelkedet.

... Ez volt az a tényállás, amit aztán a tanári konferencia megállapított és a tanfelügyelőhöz felterjesztett. Ennek pedig az lett a következtetése, hogy a miniszter Kiss tanárt át helyezte a verhovinai havasok közé, Kékmezőre. Onnan már nincs odább, hahát ott sem becsúll meg magát, nézhet más foglalkozás után.

Kiss tanárt éppen nem busította el a dolog. Azokhoz tartozott ő is, akik egyformán elvannak mindenütt, mert az egész világot egyformán rossznak tartják. Ugy vélte ő, hogy az emberek általában nem ostobák, csak az a végzetes átkuk, hogy sok ezer év óta éltek már emberek előttük. Az elmúlt nemzedékek apránként összegyűlemlett hazugságait nagy képpel hordozzák magukon és nem veszik észre, hogy amikor látszólag törvényszerű következtetéssel cselekszenek, valójában babonás eredetű hazugságok tehetetlen rabszolgái...

Már kora nyárelőn elutazott új helyére. A kánikulai melegben majd csak belészoklik a kietlen hegyek világába.

Husztig vitte a gözös, ott aztán át kellett ülni az apró rutén szekérkébe, amely vidám zörgéssel karikázott a sima országúton a Verhovina felé. Zab, tatárka és kolompér vetések tarka abroszának a peremén szigorúan zárkózottan meredezett a máramarosi Kárpátok csipkés fala. A hegység elődombjai között kanyarogva, észre sem vette, hogy bezárul mögötte a vidám síkság és hogy rabja lett ő is a hegyóriások e rengeteg utvesztőjének, amelyen Ariadne fonálként fehérlik át az országút egész Galiciáig. A Tisza-ág mentén haladtak folyton és minél kisebbre szűkült a hegyi folyó, annál hatalmasabb szikla-torlaszokat parkolt bolondos tájékozással. Kiss tanár leszakított egyet a tölgyfák kövér leveléből, aztán ledobta a habokba.

— Vidd kölyök Tisza ezt az anizsz kártyát Szegedre egy kis lánynak. Mondd neki, hogy egy vidám nőtlen ur küldi. Ugy sincs más poszt-kiszni erre felé.

Hát: bizony, nem igen látszott nyoma, hogy emberek is lakhatnak ezen a vidéken. Amikor már azt hihette az ember, hogy no itt már aztán igazán vége van a görbe világnak, — egy kanyarodónál újabb orom bukkant elő, sokkalta nagyobb, sokkalta zordabb az előbbieknél. Az erdőségek megszakadtak, kopár tájak következtek. Csak itt-ott zördült szédítő magasságban egy-egy tenyérnyi zabvetés, mintha

tisztviselők ellentállása nem javíthat a helyzeten, s nem szegheti útját a száguldo törvénytelen ségeknek: oktalan, lelkiismeretlen dolog a tisztviselőktől az ellentállást követelni, azt kívánni, hogy állásukat föláldozzák. Ezért a legtöbb helyen már azt az igen helyes álláspontot foglalják el, hogy harcoljunk az abszolútizmus ellen, de a tisztviselőktől ne kívánjunk egyéb áldozatot, mint a mit magunk hozunk.

Hát ha ezen ellentállási alapokat az igazi, célravezető nemzeti ellenállásra fordítanánk, a mely a legérzékenyebb oldalán érinti Ausztriát, s a mely a nemzetet is erősíti, ezeket tart vissza kívándorlástól? *Ha az ellenállási alapokat olyan gyárak alapítására használnák fel, amelyek az eddig Ausztriából behozott árucikkeket gyártanák:* nem jelentene ez óriási szolgálatot, erős fegyvert ahhoz a küzdelemhez, a melyben eddig olyan gyöngéknek, szinte tehetetlennek bizonyultunk? S a nemzet oltárára szánt ajándékok, a melyeket a főuri asszonyok ajánlottak fel, nem szolgálnak-e jobban a haza ügyét, ha az oltár füstje a gyárkérményeken keresztül csapódnék az ég felé?

Ez a két mód, főként a mágnások gyáralapítása, vezetne ahhoz, hogy a gyárpar egy szerre, hatalmas arányokban kifejlődhetnek. Lehet, szerkesztő ur, hogy naiv vagyok, hogy ily proposícióval a nyilvánosság elé lépek, de higgye meg, e nélkül az iparpártolási tervek nagy része is csak alap nélkül való naivitás marad.

Egy polgár.

Az O. M. K. E. közgyűlése.

(A kereskedők és az önálló vámterület.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 26.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta harmadik évi közgyűlését, az áru és értéktőzsde nagytermében, a vidéki és fővárosi kereskedők nagyszámu részvétele mellett. A közgyűlésen

nagyobb vitát provokált az önálló vámterület kérdése, amelyet Szabó Kálmán alelnök vetett fel, azt indítványozva, hogy mondja ki a közgyűlés, miszerint a külföldi államokkal kötött kereskedelmi szerződéseket a kérésyszerűség hatása alatt tudomásul veszi, de feltétlenül követeli, hogy a külfölddel kötött szerződések lejárta előtt, az önálló gazdasági berendezkedés 1910 ben megtörténjék.

Sándor Pál elnök az ülést megnyitva gyengékedésre való tekintettel Fürst Bertalan alelnököt kérte fel az elnöklésre.

Fürst Bertalan elnöki megnyitó beszédében üdvözölve a megjelenteket, konstataste, hogy a kereskedők érdeklődése és szolidaritása által megteremtett egyesülés kötelezőszerű komolysággal és eréllyel haladt a céljai felé vezető úton. Mindenképp egy táborba gyűjtötte a kereskedők zömét és 44 vidéki kerület alakítása által ma az ország kereskedelmének igazi közvéleményét képviseli, egyöntetűen védi a tagok jogos érdekeit, de szem előtt tartja, hogy a kisebb kereskedők fokozottabb mértékben szorulnak a védelemre. E védelemben az egyesülés követelte a közélet, az állami és gazdasági élet terén mindazt, amit a kereskedelem jogosan, egyoldalú kedvezmények nélkül igényelhet. Ami a kereskedelemnek a kormányhatalom részéről való támogatását illeti, az egyesülés elve az, hogy a kormányoktól nem kíván illetéktelen ajándékokat, a kereskedelem protektálásának rendszeresítését, de követeli az egyenlő elbánást s protestál az ellen, hogy a közadókban olyan gazdasági alakulatokat protektálnak, amelyek a kereskedelem megszorítására, vagy éppen kiküszöbölésére törnek. A súlyos politikai válság, folytatva, nem maradt hatás nélkül az egyesülésre sem s ez az oka, hogy sok téren vesztéglésre volt kárthatva. A napi politika kérdéseivel nem kíván foglalkozni — ugymond — de midőn egy év működése felett tart szemlélt, ki kell fejeznie egyrészt aggodalmait, másrészt ki kell jelentenie, hogy a magyar kereskedelem egynek érzi magát a nemzettel és az alkotmányos élet teljességét állami és gazdasági életünk első előfeltételének tartja. Epp ezért legfőbb óhajtása és reménye a kereskedőknek, hogy a törvényhozás normális működése mielőbb helyre áll és biztosítottatik. (Leles taps és éljenzés.)

Az elnöki megnyitó után a választmány jelentése felett indult meg a vita. Tamási István (Kolozsvar) nagy elismeréssel szól a jelentésről, melyet örömmel vesz tudomásul, majd a kereskedők figyelmébe ajánlja az iparpártolás és a nyugdíj ügyét.

Szabó Kálmán (alelnök): elismeri, hogy az O. M. K. E. minden téren és így a vámkérdésben is megtette kötelességét, ám de szükségesnek tartaná, ha hangot adna a közgyűlés, miszerint nem nyugszik bele abba, hogy a külön vámterületet újabb 11 évre „elszökték” az ország elől. Azt javasolja tehát, miután a külkereskedelmi szerződések már megkötöttek, mondja ki a közgyűlés, hogy ezeket kényszerűségből elfogadja ugyan, de feltétlenül követeli, hogy a szerződések lejárta előtt, legkésőbb 1910 ig, az önálló berendezkedés megtörténjék annál is inkább, mert az osztrák-magyar bankkal való szerződés akkora ugyanis felmondható. Olyan előkelő közgazdasági testületben, mint az O. M. K. E. hangot kell adni ebben a kérdésben most, amikor a laikus világ is kezd az iparpártolás terén működni.

Sándor Pál: nem tanácsolja Szabó Kálmán indítványának elfogadását. A maga részéről még azt sem veheti tudomásul, hogy a kereskedelmi szerződések el vannak fogadva, mert azok a parlament hozzájárulása nélkül kötöttek. Mauthner Adolf az iparpártolás terén kérdését ajánlja a kereskedők fokozott figyelmébe. Havas Lázár: hangsúlyozza, hogy az iparpártolás a hazafias kereskedelem megteszi kötelességét, de a kérdés győkeeres megoldása a fogyasztótól függ. Szabó Kálmán: Kéri az elnököt, hogy indítványát bocsássa szavazás alá.

Obláth Lipót: (Szeged) csatlakozik Szabó Kálmán indítványához és sürgeti, hogy az O. M. K. E. dolgozza ki a magyar vámtarifa tervezetét és hibáztatja, hogy ez már eddig is meg nem történt. Sándor Pál: az O. M. K. E.-nak komoly kötelességei vannak, amelyek közé nem sorozhatná azt, hogy minden alkalommal enunciaciók tétessenek a vámkérdésben. Az O. M. K. E. egyszer s mindenkorra férfasan kijelentette, hogy az önálló vámterületet kívánja, ettől el nem tér, ezért minden erejéből küzdeni fog. Az ilyen enunciaciók ugysem változtatnak a helyzeten, amint hogy az sem változtatott volna, ha, amint Obláth ur kívánta, a magyar vámtarifa-tervezet elkészült volna. Legfeljebb egy tarifatervezettel lett volna több. Nem az a fő, hogy ráüljünk ezekre a vesszőparipákra és mi is a frázisok tömkelegébe jussunk. Folytonos enunciació és frázis az a lég, amelyben az ország összes elrontott anyagait összevegyítik (taps és éljenzés.) Minden alkalommal nincs szükség hazafiságunk emlegetésére, mert vagyunk olyan hazafiak, mi bár ki más az országban. (Hosszantartó taps és éljenzés.) Nem akarja mások vélemény szabadságát korlátozni, de itt csak az évi jelentésről van szó, mert önálló indítvány az alapszabályok értelmében

ritka szakállá nőtt volna a hegynek. A vetések mellett nyomoruságos faviskók kapaszkodtak a meredekbe. Kiss tanár ugyan törhetette a fejét rajta, hogy hogyan jutottak azok olyan magasra és ha már ott vannak, hogy mászik fel hozzájuk, aki lakja.

— Ha itt bérelnék lakást magamnak, eleve kikötném a liftet, — gondolta magában Kiss tanár tettetett vígsággal, de igazában szomorú poézisbe ringatta a borzasztóan szép panoráma. Ezt szerette volna eltitkolni önmaga előtt. Nagyra volt vele, hogy neki nincs szíve. A milliomosok szoktak így kérkedni a szegénységükkel.

A folyóvíz meder mindjobban kiszélesedett. A hegyek is szelidebb formákba gömbölyödtek és egy fordulónál két sor faházikó lapult meg a víz partján valamelyes rendben. A kocsis arrafelé mutatott az estorával.

— Kékmező!

— Szép kis nyaralótelep! — mondotta Kiss tanár. — Vig élet lehet itt télen.

Szomorú egy vidék volt az nagyon. Köröskörül kopár dombok, amelyeken éhezve legelésztek a törpe rusnyák tehénkéik. Azokon túl pedig haragos sötét hegyek torlódtak egymásra egész a ködös végtelenségig. Aztán lenn, a folyó partján azok a szürke faházikók, amelyeket szinte szemmel láthatólag lapított a földhöz: a nyomoruság.

A szekérzörgésre lti-ott egy-egy sápadt arc jelent meg az ablakban és közömbös tekintetek tapadtak az idegenre. A község egyetlen boltja előtt három kaftános zsidó abbahagyta a civódást, amikor elgördült mellettük a szekér. Hajlongva megemelték a kalapjukat előtte.

Alighanem valami új szolgabíró sejtettek benne.

Az első éjszakát a „szállodá”-ban töltötte, egy szelős faházban, amelynek gerendákból összerótt faláról lehámlott a vékony vakolat. Hideg hegyi szél surrant ágyába a temérdek résen át. Könnyű szíve aludt el és reggel, a mikor fölébredt, azon álmosan az ablakhoz futott elsőbbsen. Csenevész kolompér-füdek után maga a vad természet következett.

— No, itt elég nyugalmas életem lesz. — gondolta Kiss tanár és frissen felöltözködött.

A korcsmárossal, egy savószerű emberkével megegyezett egy házikó irányában, amely ugyis üresen állott a község szélén. Aludniok sem kellett; olyan kis bért kívánt érte a korcsmáros, hogy már kevesebbet nem is igen ki-nálhatott volna, ha csak nem ingyen kérte volna.

A teljes reggeli után fölült a biciklijére és megindult a síma országúton a közeli határszél felé. A korcsmáros ellátta szíves tanácsaival:

— Ha medvét talál az uton, oda se hederítsen. Hanem a falvakba be ne menjen ezzel a masinával. Ott baltával hajigálják meg, mint a forgószelet szokás.

A kis várost hamarosan elhagyta, azután irdatlan fenyvesek közt kanyargott az út. Közben, mint óriási piramisok, kopár kvarcormok szürkéllettek. A kristályos közet tompa zengéssel hasadozott a forró napsugárban, lent pedig a csintalan folyó csengette a fölaprózott követ, hogy csillámzó homokszemekké őröje hosszú útján. Egyébként néptelen volt a vidék, bárha sűrűn találkozott a zabvetésekkel. Azokon most

szabadon garázdálkodhattak az erdő vadjai, mert a lakosság ilyenkor faluszámra gyalogol a messze alföldi aratásokra. Ami pénzt szerez, ott is hagyja pálinkára, fehér cipora. De a gabonakommencióját hazahozza és zabra, kukoricára váltja be a zsidónál. Akkorára megéri az ő zabvetése is, ha ugyan addig el nem fogyasztja a havasi szél...

Egy helyen lombok főtét árnya alá rejtelkedett a Tisza-ág és itt valami olyast pillantott meg Kiss tanár, aminek láttán önkéntelenül meglassította az útját. Tízennégy évesnek látszó leányka meztelenre vetkőzve állott a térdig érő vízben. Az egyik kezében lobogó fenyőfáklyát tartott és a sziklák alá világított vele. A másik kezével erősen fogta a hosszuszáru szigonyt, hogy ráspékeje a pisztrángot, ha előbukkan a tűzfényre. A leány is észre vette az idegent és karikára nyitotta világoskék szemét. Aztán félénken, de nőies kíváncsisággal lépdelt ki a vízből és merev álméklódással bámulta a furcsa gépet.

— Oh szent Rousseau Jakab, hogy ezt nem láthatod! — mondá Kiss tanár és gyorsan lekanyarodott az útról a folyó partjához.

A leány rémülten menekült a folyó tulsó szélére, ott aztán védőn, fenyegetően fogak két kezébe a szigonyt. Olyan volt éppen, mint egy Diána-szobor. Hajlékony, hullámos körvonala teste szílvösen fehér volt és vízgyöngyök remegtek rajta. Az arca olyan ennivalóan butácska volt, mint a porcellán-babáké. Ledönt össze-csucsorított szája, tégra nyílt szeméi még teljesebbé tették a hasonlatosságot.

— Bizonyosan a biciklimtől ijedt meg az

nem tétetett, most már nem tehető, de nem is szükséges, miután az egyesülés álláspontja 1904. évi határozatában, valamint a tárgyalás alatt lévő jelenlétesében kif. jezést nyert. (É. é. helyesítés.)

A közgyűlés ezután tudomásul vette az évi jelentést, majd hozzászólás nélkül egyhangúlag vette tudomásul az 1905. évi zárszámadást, a számvizsgálók jelentéseit, megállapította a jövő évi költségvetést és az alapszabályszerű választásokat ejtette meg.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés aradi kerülete részéről *Funkelstein József* választmányi tag, *Faragó Rezső* titkár és több kerületbeli tag vett részt.

Az aradi hölgyek mozgalmá.

Gróf Károlyi Gyuláné és Barabás Béla beszéde

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 26

Az a lelkes akció, amelyet az aradi és aradmegyei hölgyek gróf Károlyi Gyuláné vezetése alatt a magyar ipar támogatására és megvédelmezésére indítottak, visszhangra talált Arad minden társadalmi osztályában. Ennek fényes bizonyossága az a nagygyűlés, amely vasárnap délelőtt folyt le a városháza dísztermében. Az aradi hölgyek oly nagy számmal vonultak fel a gyűlés színhelyére, hogy a városháza terme szűknek bizonyult befogadásukra. A teremből kiszorult hölgyek a karzaton foglaltak helyet, amely szintén roskadásig megtelt.

Pontban tíz órakor a népgyűlést előkészítő hölgybizottság gróf Károlyi Gyuláné és Urbán Iván vezetése alatt, a jelen voltak lelkes éljenzése között bevonult a terembe és elfoglalta az elnöki emelvényt. A percekig tartó éljenzés lecsillapultával az egybegyűlt közönség elénekelte a *Himnust*, amelynek elhangzása után kezdetét vette a gyűlés.

(Gróf Károlyi Gyuláné beszéde.)

Gróf Károlyi Gyuláné a gyűlést a következő lelkes beszéddel nyitotta meg:

Mélyen tisztelt hölgyeim!

Midőn erről a helyről önökhöz néhány szó! Intézek, teszem azt lelkem azon igaz érzésével, amely minden magyar asszonyt és leányt édes hazájához és annak sorsához csatol; és teszem azon jóleső tudatban, hogy az én egyszerű szavaim visszhangra találnak minden magyar nő szívében. *Ne keressük egymás közt a különbséget, de találjuk fel egymásban az összekötő, összetartó testvéri érzéseket*; mert hiszen mi mind annyian egy anyának: az édes magyar hazának vagyunk gyermekei.

Ezzel az érzellemmel szívélyesen üdvözlöm a hazai ipar támogatására és megvédésére megindult mozgalom érdekében Aradvármegye és Arad sz. k. r. város ily impozáns számban megjelent hölgyeit és hazafias közönségét. És amidőn ezen őszintén remélt nagy részvétnyilvánítását megköszönöm, a hazai ipar támogatására és megvédésére itt egybegyűlt magyar hölgyek szövetségének alakuló gyűlését ezennel megnyitom; és felkérem dr. Barabás Béla urat, hogy a magyar ipar pártolására és megvédése érdekében megindított mozgalom hasznát és célját, annak elérhetősége szükséges teendőket, valamint azon módokat, amelyekkel az eredmény sikeresen elérhető lesz, megismertetni szíveskedjék.

Károlyi Gyuláné beszédét a gyűlés helyenkint tüntető helyeslésekkel és éljenzéssel szakította meg és percekig tapsolta a grófnét.

(Barabás beszéde.)

Ezután Barabás Béla dr., volt országgyűlési képviselő emelkedett szólásra, aki nagyszabásu, egy órási beszédében kiterjeszkedett a mozgalom főbb mozzanataira és találóan jellemezvén a magyar ipar mostani helyzetét, gyönyörű szavakban hívta fel az aradi hölgyeket a mozgalomhoz való csatlakozásra. A beszéd nagy hatást tett a jelen voltakra és a szónokot zajosan ünnepelték.

Barabás Béla nagy beszédét lapunk más helyén egész terjedelmében közöljük.

(A határozati javaslat.)

A gyűjtő hatású beszéd után Urbán Iván, volt főispán, a mozgalom egyik lelkes vezére az alábbi határozati javaslatot terjesztette elő:

Mondja ki az aradvárosi és aradmegyei hölgyek mai nagygyűlése, hogy a magyar ipar pártolását honleányi lelkesedéssel elhatározza s ezt minden honleánynak erkölcsi kötelességévé teszi. Határozza el ezzel kapcsolatban, hogy a „Magyar nők iparpártolási szövetsége Aradon” jelszó alatt erkölcsi közösséget képez, s ezen szövetség elnökeül felkéri gróf Károlyi Gyuláné urasszonyt, alelnökéül gróf Breda Viktorné, özv. Hauser Károlyné, Neuman Dánielné, özv. Purgly Lajosné és Urbán Ivánné urasszonyokat, titkáruul pedig Ifj. Lócs Rezsőt választja meg.

E szövetség erkölcsileg kötelezett tagja minden honleány, aki az erre vonatkozó nyilatkozatot aláírja s egyúttal külföldi jelképen a tulipán jelvényt viseli.

Tekintettel továbbá arra, hogy a mai ki mondott lelkes határozat gyakorlati megvalósítása érdekében további teendőkre van szükség, ezeknek elvégzésére s a mindennapi életben való megoldás módjait és részleteinek megállapítása, különösen pedig egy iparpártolási tanács megalakítása végett egy szervező bizottságot korlátlan megbízással küld ki, amelynek elnökeül *Vajassy Lajost* Aradváros és *Friebeisz Miklóst* Aradmegye részéről kéri fel, tagjaik pedig kijelöli: *Faragó Rezső*, *Hoffmann Antal*, *Jankó Gyula*, *Károlyi Gyula gróf*, *Kovács Virca*, *Kristyó János*, *Ifj. Lócs Rezső*, *Maresch Gyula*, *Marosy Miklós*, *Marschall Lajos dr.*, *Ifj. Moskovitz Izidor*, *Nesnera Aladár*, *Neuman Adolf*, *Reinhart Gyula*, *Steigerwald Alajos*, *Stengi Andor*, *Tedeschi Viktor*, *Urbán Iván*, *Vásárhelyi József*, *Wadowszky Gusztáv* és *Zima Tibor*.

Végül határozza el a nagygyűlés, hogy dr. Barabás Béla ünnepi beszédét kinyomatja s azt a legszélesebb körben terjeszti.

Urbán Iván határozati javaslatát egyhangúlag elfogadták és megéljeneztek a bizottságba kiküldött tagokat.

A gyűlést gróf Károlyi Gyuláné lelkes szavakkal rekesztette be. Köszönetet mondott Barabás Bélának a mélyhatású beszédeért és megköszönvén a megjelenteknek a gyűlésen való részvételt, szavait azzal fejezte be, hogy Bara-

őzike! — gondolta Kiss tanár. — No majd egy kis szemléleti oktatással segíték a dolgon.

Ujra fölült a gépére és tévővén, ügyetlenül elindult vele. A leány félve leste minden mozdulatát. Alig haladt néhány rugtatásnyira a tanár, óvatos gonddal földült a gépével, aztán nagyot kiáltva, mozdulatlanul terült el a földön.

A leány diadalmasan fölkapagott, de aztán szelíd szánalommal lépdelt az idegen felé. Látta, hogy fél tőle, de a részvét vonzotta hozzá. Amint odaért, ráhajolt szelíden és fölémelte az ál-sebesült fejét. Ebben a pillanatban erős kézzel fogta át a tanár és leány rémülten sikoltozva vergődött, hogy kiszabaduljon. Mint a veréb, amit a két tenyerébe fog a gyermek.

Kiss tanár simogatással, becéző szóval próbálta lecsillapítani.

— No ne félj hát, nem lesz semmi bajod. Csak azt akartam megmutatni, hogy nem vagyok ördög...

Lassankint megnyugodott a leány és a kiállott izgalmak után lihegve kuporodott a földre. Kiss tanár gyönyörködve nézett végig rajta. Isten tudja, hol tanulja az ilyen vad leány a plasztikát. Minden mozdulatában a sok ezer éves művészet raffinérlája volt.

— Hogy hívnak?

— Anica.

— Hol lakol?

Anica egy távoli dombra mutatott.

— Az apád is ott lakik?

— Most magam vagyok a házban. Ok elmentek aratni.

— És téged miért hagytak itt?

— En nem akartam menni. Itt jobb.

— Ötözz fel.

A leány szót fegsdott. Az ugyan könnyen ment. Csak az ingét vette magára és derékban átvette egy hosszú fekete zsinórral. Hanem azért szép ruha az mégis, ha szép leány viseli. A test minden vonala ott settenkedik a liha ráncokban és ha lép, ingerkedve vonaglik meg azok.

— Enes vagyok! — mondta a leány. — Várj, megsütöm a halat.

Faháncsra fűzve evickélt a vízben a mai zsákmány: két kis pöttyös pisztráng. Azokat megtisztogatta szépen, nyársra huzta, de aztán boszankodva kiáltott föl:

— A tűz! Beledobtam a vízbe, mikor megláttalak. Megállj, majd átszaladok Iván bátyóhoz, neki mindig van tüze. Te addig vigyázz a halakra, hogy meg ne egye a medve. Ezelőtt két évvel is itt hagytam a halaimat és az áhozott medve megette. A medve mindent megesszik.

— Sohse szaladj, én majd csinállok tüzet. A tanár elővette tűzszereszközét és egy csavarintásra lángra gyulladt a kanóc. Vigan nézte a leány babonás elszörnyedését.

— Most már bizonyosan Belzetubnak néz! — gondolta magában és meggyújtotta a galylakat.

Anicában fölébredt az ősztönszerű gazdaszony és úgy sürgött-forgott a tűz körül, mint az ujdonsült feleség szokta, amikor először főz az urának ebédet. Csak a konyha volt egy kis szokatlan: óriás völgyszerűan égbenyúló hegyek között és egy haragosan zugó, habzó hegyi folyó...

Hamarosan megsült a hal és Anica büszkén tartotta a tanár elé.

— Egyel te is.

Leheveredtek a fűbe és lakmároztak vigan. Hej de jó eledel volt. Kiss tanár nem győzte magasztalni.

— Mondd, Anica, eljőnnél te hozzám lakni? En ugys magam vagyok, együtt lehetnénk örökre.

— Hol lakol?

— Közel ide. Kékmezőn.

A leánynak fölragyogott a szeme.

— A városban?

Neki város volt az.

— Ott. Eljössz-e?

Anica habozott egy darabig, aztán bátoritanul megszólalt:

— Elmegyek, ha nekem adod a... a tűzcsinálódat.

Az alku megtörtént és a leány vijjogó örömmel szorította magához a kis nikkal szerzőt. Kiss tanár pedig telemerete a kalapját a folyó tiszta vizével és magyarul, kiáltó hanggal szónokolni kezdett a Tisza-ág völgynyílása felé, amerre a művelt világba hasad az út.

— Mélyen tisztelt emberi társadalom! Kiss István, a matematika és fizika képesített tanára nyájasan üdvözlí őnt a boldogságból. Egy csomó számon kellett átlépnie, hogy föltalálta, de azt hiszem, hogy most már végleg föltalálta. Amen!

A leány kíváncsian kérdezte:

— Kihez beszéltél?

— Semmi! Csak az asztali imát mondtam el.

És kézen fogta Anicát.

bás beszédét vesse minden magyar nő szívébe és cselekedjék a magyar haza szabadsága és függetlensége érdekében.

A gyűlésen jelenvolt díszes közönség zajosn megéljenizte gróf Károlyi Gyulánét és azaz a fogadalommal oszlott szét, hogy a nagyszabású tervet mielőbb megvalósítja és ennek dokumentálására tulipán jelvényt fog viselni.

A népgyűlésen jelen voltak közül a következő hölgyeket sikerült összeismernünk: gróf Károlyi Gyuláné, Urbán Ivánné, özv. Hauser Károlyné, özv. Purgly Lajosné, özv. Végh Aurélné, Rónayné, Varjassy Arpádné, özv. Hudecz Ferencné, Abrai Lajosné, Kristyó Józsefné, dr. Csernovics Diodorné, Csernovics nővérek, Elás Arminné, Stauber J. Zsuzsné, dr. Tisch Mórné, Török Gézné, Purgly Emilné, Hoffbauer Sándorné, Várárhelyi Dezsóné, Várárhelyi Lászlóné, Fischer Kálmáné, Ujháziné, Szalay Károlyné, báró Bánhidy Antalné, dr. Avarfy Imréné, dr. Keresztes Gyuláné, báró Bedeusz Károlyné, Kintzig Jánosné, özv. Sármezey Manoné, Recher Károlyné, Várárhelyi Józsefné, Avarfy Gézné, özv. Hendrey Pálné, Gellényi Ernóné, dr. Barabás Béláné, özv. Boros Béliné, Kádas Kálmáné, Balázs Ferencné, Cs. Endes Dánielné, dr. Isseku Lászlóné, Heinrich Sándorné, Hegedüs Lászlóné, Dániel Gábrinné, dr. Borsos Béláné, Szathmáry nővérek, Szathmáry Mihályné, Wadowsky Gusztávné, ifj. Nachtnébel Odónné, özv. Antalffy Endréné, dr. Múlek Lajosné, Junga Sándorné, özv. Sváby Pálné, Avarfy Ferencné, Kremmer Józsefné, Csepregy Mihályné, Brunhuber Mariska, Hoffmann Antalné, Fehér Gyuláné, Maresch Gyuláné, Meer Arminné, Geller I. né, Nikols Döméné, Bene Gyuláné, Tagányi Sándorné, Farkas Győzőné, Bölöni Béláné, Kilyéni Jánosné.

Az urak sorában a gyűlésen jelen voltak: gróf Károlyi Gyula, Urbán Iván, Barabás Béla dr., Varjassy Lajos, Sarlot Domokos, Csák Csirjék dr., Varjassy Arpad, Kádas Kálmán, Lócs Rezső, Kristyó János, Farkas Győző, Dálnoki Nagy Lajos dr., Kilyéni János és még számos polgár kereskedő és iparos.

Aradmegye választói.

(Az összeíró küldöttségek működése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 26

Aradmegye központi választmánya által megbízott összeíró küldöttségek ma kezdték meg az 1907. évi érvényes képviseléválasztói névjegyzékek kigaztására vonatkozó működésüket. A küldöttségek elnökeinek előzetes értesítése után a mártól április 5-ig terjedő időközben megjelennek az alkerületekhez tartozó nagyközségekben és körjegyzőségi székhelyeken, ahol a községi előjáróságok segédkezése mellett kigaztálják a választói névjegyzékeket. A küldöttségek működésének egyik legfontosabb része az 1907. évi választói névjegyzékekbe ujonnan fölveendő és az azokból kihagyandók névsorainak összeállítása és külön jegyzékekbe foglalása.

Az ex'ek következőiben a harmadosztályú kereseti adó, a bányaadó, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok 1905. évi adója tudvalevőleg nem nyert törvényes megállapítást, am'ért ezen adónemeknél az összeíró küldöttségek az 1904. évi adót fogják az összeírás alapjául venni.

A névjegyzékeknek általánosan észlelt rendellenességek, hogy a képviseléválasztók életkora az évek folyamán ki nem igazítottván, nem a valóságnak megfelelően van feltüntetve, ami sokszor a személyazonosság kétségbevonására szolgáltat okot. A központi választmány ezért kötelességévé tette az összeíró küldöttségeknek, hogy a névjegyzékek az életkort feltüntetve rovatát minden egyes választóra nézve lehető legnagyobbságú pontossággal és elvétel nélkül töltsék ki. A választmány arra is felhívta a küldöttségek elnökeit, ügyeljenek szigorúan arra, hogy az összeírásnál minden választó csak egy

jogcím alatt irassék össze és ezen jogcím az illető rovatban pontosan legyen bevezetve.

Az összeíró küldöttségeket az egyes választókerületekben a következőképpen állapították meg:

Pécskai választókerület. Az I. alkerületben elnök: Várárhelyi Dezső, tagok: Oláh Árpád és Szöllősi Zsigmond dr., póttag: Lengyel János dr. A II. alkerületben elnök: Csekkó Árpád, tagok: Vaja Antal és Zachariás Árpád, póttag: Selmecsey Albert.

Rudnai választókerület. Az I. alkerületben elnök: Sármezey Akos, tagok: Koncz Rezső és Tabajdi Gyula, póttag: Muntia György. A II. alkerületben elnök: Bécsey Dezső, tagok: Körműves István és Rinay János, póttag: Bárdi Kálmán.

Világosi választókerület. Az I. alkerületben elnök: Nagy József, tagok: Bódi József és Ardelean Elek, póttag: Gherba Gusztáv. A II. alkerületben elnök: Szenté Mor, tagok: Mesterházy Kálmán és Török Gábor, póttag: Lengyel Gábor.

Szentannai választókerület. Az I. alkerületben elnök: Baross László, tagok: Fikter József és Kovács Lajos, póttag: Bartos Ferenc. A II. alkerületben elnök: Török Géza, tagok: Mék Antal és Vass Dezső, póttag: Vassóczy Ferenc.

Kisjénői választókerület. Az I. alkerületben elnök: Králszky Gyula, tagok: Méhes Gáspár és Hollósy Kálmán, póttag: Niederhauser Rezső. A II. alkerületben elnök: Lászlár Zsárd dr., tagok: Kulik Dezső és Tabajdi Károly, póttag: Olasz Lajos.

Borosjenői választókerület. Az I. alkerületben elnök: Korok Kálmán, tagok: Galik Mátyás és Karton Aladár, póttag: Magyar Mihály. A II. alkerületben elnök: Nagy Antal, tagok: Maor József és Barkó Mátyás, póttag: Strasser Péter. A III. alkerületben elnök: Török Gyula, tagok: Baumgartner János és Németh Elek, póttag: Kurta Demeter.

Jószáshelyi választókerület. Az I. alkerületben elnök: Úy Sándor, tagok: Róssa Imre és Kiurszky Iván, póttag: Hesz Lajos. A II. alkerületben elnök: Román István dr., tagok: Sereény Sándor, Rob György, póttag: Suhajda Lajos.

Az összeíró küldöttségek, melyeknek alakításáról a központi választmány előadójá, Schill József főjegyző jelentést tett a belügyminiszternek, április 10-ig kötelesek betérjeszteni munkálataikat a központi választmánynak.

Viharos közgyűlés az aradi ügyvédi kamarában.

(A román ügyvédek cégtáblájáról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 26

Az aradi ügyvédi kamarának évtizedes fenállása óta nem igen volt oly mozgalmas és viharos lefolyású közgyűlése, mint a tegnapi. A kamara tagjai, akik más években alig fél óra alatt végeztek a napirendre tűzött tárgyakkal, a tegnapi rendes közgyűlésen negyedfél órán át vitatták meg a két pontból álló tárgysorozatot.

Az első ponton, a kamarai jelentés felterjesztésének kérdésén elég gyorsan esett át a közgyűlés, de annál hevesebb és szenvedélyesebb vitát provokált Hosszu Ferenc és társainak ismeretes indítványa az ügyvédi cégtáblák fölírásának nyelve ügyében. Az indítvány ellenzői mára beadvány felolvasását sürű és szenvedélyes kifakadásokkal kísérték, amelyek még csak fokozódtak, amikor az aláírók beszédeikben sikeresszállottak indítványaik elfogadásáért. A román nemzetiségű ügyvédek Múlek Lajos dr. beszédét zavarták meg éles és bántó közbeszólásokkal, úgy, hogy a két tábornak közbekiáltásokkal való csatározása

miatt a szónokok percekig nem juthattak szóhoz és a kamara zsufolt helyiségeiben a kiáltások összevisszasága teljesen elnyomta az elnöki csengettyű hangját. A közbekiáltásokról csak annyit jegyzünk fel, hogy a „hazaáruló, gazember” a szelidebb fajtából valók voltak és a sértő kiáltásokban egyik tábor sem maradt a másik mögött.

A viharos tanácskozásnak az volt az eredménye, hogy a románok indítványát tizenöt, Tabakovics György dr. javaslatát pedig öt szótöbbséggel elvetették. Így tehát hatályban maradt a kamara választmányának azon határozata, hogy az ügyvédek kötelesek csupán magyar felírásu cégtáblákat alkalmazni.

A közgyűlés lefolyásáról az alábbi tudósítást adjuk:

Az aradi ügyvédi kamara Szalay Károly dr. elnöklete alatt tegnap délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését, melynek ezuttal különös érdekességet adott egyrészt az a kérdés, fölterjeszték-e az igazságügyi kormányhoz a kamara jelentését, másrészt pedig Hosszu Ferenc és társainak a címtáblák ügyében benyújtott indítványa.

A közgyűlés napirendje előtt Múlek Lajos dr. méltatta az elhunyt Tenner Pál dr. érdemét. Indítványára a közgyűlés Tenner elhalálozása felett mély részvétének jegyzőkönyvben adott kifejezést.

A választmány javaslatára a költségvetési számadásokat elfogadták, mire Schütz Henrik dr. kamarai titkár előterjesztette az évi jelentést. Az első felszólaló Múlek Lajos dr. kifejtette, hogy bár a felterjesztést és főleg ennek a mai kormány-rendszert elítélő részét magáévá teszi és a kormány alkotmány- és törvényellenességét a maga részéről is hangoztatja, nem tartja helyénvalónak, hogy az ügyvédi kamara a mai ügyvezető igazság-ügyvivővel különös összeköttetésben legyen s töle bármilyen tekintetben, bármit is kérjen vagy várjon. Ezért indítványozza, hogy a miniszteriumhoz csupán a jelentésnek csak a kamara működésére vonatkozó statisztikai része terjesztessék fel, a jelentés érdemi része pedig csak a kamara területén levő bíróságokkal, a nagyváradi ítélőtáblával és a társ kamarákkal közöltessék.

Múlek indítványával szemben Mittler Izidor dr. azt a javaslatot tette, hogy miután a kamara nem politikai testület és az igazságügy-miniszter polttal ténykedéseinek bírálata nem tartozik a kamara hatáskörébe, a kamara az előző években követett gyakorlat szerint terjessze föl az egész évi jelentést.

Szalay Károly dr. elnök szavazás alá bocsátotta a két indítványt, melyek közül a kamara nagy szótöbbséggel Múlekét fogadta el.

Schütz dr. titkár ezután fölolvasta Hosszu Ferenc és társainak az ügyvédi címtáblák fölírása tárgyában benyújtott indítványát, mely tudvalevőleg a kizárólag idegen nyelvű felírásu címtáblák engedélyezését és az ellenkező választmányi határozat megszavazóinak fegyelmi uton való megbüntetését kívánja. Maguk az indítványozók felszólalásukban mellőzték a beadvány erős kitételeit, leginkább az egyéni szabadság megsértését hangoztatták a kamara választmányának azon intézkedésében, hogy az ügyvédek kötelesek egyedül magyar felírásu címtáblákat használni.

Az indítvány mellett elsőnek Pop Jusztin dr. déval ügyvéd emelt szót s igyekezett kimutatni a választmány határozatának tarthatatlanságát és az abban rejlő sovínizmus helytelenségét. Kérte az indítvány elfogadását, de an-

nak a megbüntetésre vonatkozó részét nem forszírozza.

Műlek Lajos dr., a következő szónok, beszédében előre bocsátotta, hogy nem használ olyan hangot az indítvánnyal szemben, amit jogosan használhatna, mert a beadványban az egyik sértés a másikat követi. Maga is óhajtja, hogy mindegyik nemzetiség ápolja nyelvét és vallását, de viszont e hazának minden polgára bármily nemzetiséghez tartozik is, köteles az állam nyelvét respektálni és az ellen nem szabad tiltakozni. Az idegen nyelv használata által a magyar törvények alapján nyert magyar ügyvédség mintegy megsértetett s ezért indítványozza, hogy a közgyűlés mellőzze a beadott indítványt és tartsa fenn a választmánynak a magyar cégtáblákra vonatkozó határozatát.

A Hosszu féle indítványt rövidebb-hosszabb fölszólalásokban támogatták Pop C. István dr., Suciú János dr. és Vlár Aurél dr. Beszédeiket a magyar ügyvédek, érthetően, indulatos közbeszólásokkal kísérték. A román nemzetiségűek ríposztottak és több ízben oly zenebana és heves szóváltás támadt, hogy percekig megakadt a vita.

Tabakovits György dr. nem azonosítja magát sem a dr. Hosszu és társai által beadott indítvánnyal, sem annak hangjával, de a hozott választmányi határozat valóban az egyének legszemélyesebb jogaiba markol be. Magyarországnak ma válságos napokat él. Ilyen körülmények között a hozott kamarai határozat nemcsak kicsinyes, hanem bántva az egyének faji jellegét és érzékenységét, alkalmas ép arra, hogy az egyének és népfajok között a széthúzást nevelje, ellenségeskedést szítson és nagy célok felé közös törekvést lehetetlenné tegyen, vagy legalább megbénítsa. Holott minden eszükkel azon kellene lennünk, hogy békét, egyetértést teremtsünk, hogy igazán erősek legyünk s nagy eredményeket elérhessünk.

Indítványozza ennőlfogva, mondja ki a közgyűlés, hogy elvárja a kamara minden tagjától, hogy magyar felírású jelző vagy címtáblákat használjanak, érintetlen hagyva a tagok azon jogát, hogy emellett bármily más, a helyi népszönyvőknek megfelelő hazai nyelvű címtáblát vagy jelzéseket is használhassanak.

Ezzel a vita véget ért és Szalay Károly elnök szavazás alá bocsátotta az indítványokat. A közgyűlés először Hosszu és társainak az indítványa felett szavazott, melyet 43 szavazattal 28 ellen elvetett. Ezután Tabakovits indítványa felett szavaztak, melyet 37 szavazattal 32 ellen szintén elvetettek s így a kamara választmányának a címtáblák kérdésében hozott határozatát a közgyűlés is megerősítette. Ezzel az izgalmas jelenetben bővelkedő közgyűlés véget ért.

Ejjeli ügyészség Aradon.

(Jön a cenzor!)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, március 26.

Habemus papam! Jön az éjjeli ügyész! Holnap vagy talán holnapután itt is lesz, hogy a vasúti postán felüsse főhadiszállását és itéljen a sajtó organumai felett: vajjon szabad-e a vasutnak elszállítani a lapot, avagy nem? Az ismeretes belügyminiszteri rendelet, mely szerint minden újságnak egy órával az azt szállító vonat indulása előtt a postán kell lennie, megérkezett Aradra is. Ma az aradi postafőnökségtől a következő értesítést kapta lapunk kiadóhivatala:

Az „Aradi Közlöny“ tek. kiadóhivatalának. Arad.

Tudomásvétel végett van szerencsém értesíteni, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter urnak f. hé 20-án 21809/a. sz. a. kiadott rendelete szerint bármely időben induló vonattal csak azok a hírlapok küldhetők tovább, amelyeket legalább egy órával a vonat indulása előtt adtak postára.

Felkérem ennőlfogva a tek. kiadóhivatalt, hogy a hírlapoknak kellő időben való postára adása iránt intézkedni sziveskedjék.

Arad, 1906. márc. 25.

Szék Ernő,
postafelügyelő.

Utána jártunk a dolognak az aradi királyi ügyészségnél, ahol azt az értesítést kaptuk, hogy ezideig az ügyészséghez nem érkezett utasítás az éjszakai „szolgálat“ megkezdése és az arra való kirendelés tárgyában. Minden valószínűség szerint nem is az aradi ügyész karból fogják kirendelni a lapokat vizsgáló éjjeli cenzort, hanem a nagyvárad ügyészség fog e célra valakit delegálni. Addig, amíg ez meg nem történik, természetesen semmi értelme nincs a hírhejt rendeletnek, amelyet a postafőnökség oly szolid s ártatlannak látszó közlönyben jelentett be. Ha nincs éjjeli ügyész: fölösleges a lapokat egy órával vonatindulás előtt postára adni.

Amennyiben azonban a cenzor már a közel jövőben meg is érkezne Aradra: a nagy technikai nehézségek dacára is azon leszünk, hogy olvasóink rendes időben hozzájuthassanak az Aradi Közlönyhöz. A sajtó szabadságának ez a korlátozása pedig el fog múlni anélkül, hogy a sajtóba belefojthatná a gondolat hatalmát, amely erősebb még az éjjeli ügyésznél is.

Tenner Pál dr. temetése.

(Az utolsó ut.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, március 26.

Az aradi ügyvédi kar egyik legjelesebb tagjának a minap elhunyt Tenner Pál dr. tb. városi főjegyző, tegnapi temetésén megható módon nyilvánult meg az az általános szeretet és nagyrabecsülés, melyben az élők sorából elköltözött kiváló ügyvéd nemcsak kartársai, hanem Aradváros közönségének széles rétegében is részesült. A százakra menő gyászközönség soraiban, melyekben az aradi társadalom minden osztálya képviselve volt, testületileg jelentek meg Aradváros tisztii kara és törvényhatósági bizottsága Varjassy Lajos h. polgármester vezetésével, az elhunytak pályatársai Szalay Károly dr. kamarai elnök, és a Széchényi-gözmalom igazgatósága és tisztikara Kintzig János igazgatósági elnök vezetése alatt.

A gyászszertartás során Krausz Jónás helyettes rabbi megható beszédben méltatta Tenner dr. kiváló jogászi, közéleti és irodalmi tevékenységét, Kohn Dávid főkantor pedig megindító gyászdalokat énekelt. Ezután az ügyvédi kamara nevében Mittler Izidor dr. az alábbi beszéddel búcsúztatta az elhunytat:

Mély megilletődéssel és nagy szomorúsággal szíveinkben jöttünk el ide, kedves jó barátunk és kartársunk, hogy utolsó utadra elkísérjünk, hogy tőled örökre búcsút vegyünk. Szomorúságunkban egyedüli vigaszunk az, hogy hosszú kínos szenvedésed megszűntek, hogy sírodban — ahová téged ami kegyeletünk, ami baráti szeretetünk, ami kartársi nagyrabecsülésünk elkísér — örök és békés lesz nyugalmad. A te kedves emlékedet mi szeretettel fogjuk ápolni és megőrizni és nyájas egyéniséged még soká fog közöttünk élni, ha hamvaidd el is porladoznak.

Eihunytad nemcsak szeretett testvéreidnek

és rokonaiddnak, hanem nekünk számos, hűséges barátodnak, az egész aradi ügyvédi kar-nak, Arad városának, minden közhasznú intézményének nagy veszteséget jelent. Te a te jószágos gyöngédségeddel elkenyézetteted egész környezetedet, szeretettel öleltél fel mindnyájunkat és szíved melegében ringattál bennünket, kik veled érintkeztünk. Széles látóköröddel, jeles polgári erényeiddel, nagy intelligenciáddal és tudással, férfias jellemmeddel önzetlenül és üdvösen szolgáltad hazánknak, városunknak és karunknak érdekeit, s e mellett nemes egyszerűségben igaz pártfogója, jóltevője voltál a szerencsétleneknek és szűkölködőknek.

A te csendes lakod, amelyet hosszú éveken át tartó betegeskedésed alatt soha el nem hagytál, nemcsak a te, hanem testvéreidnek, rokonaiddnak és barátaiddnak is kedves otthona volt. A te környezetemben a békesség, az emberszeretet, a jó indulat, az igazság honolt; nálad mindenki, aki felkeresett, jól találta magát és főleg nekünk barátaiddnak és kartársaidnak valóságos oázis volt a te otthonod, ahol az élet minden körülményei között bős tanácsot, helyes utbaigazítást, megnyugtató vigaszt, jól eső szeretetet találtunk. Fényes, nagy tehetséged, jeles képzettséged, minden szép és jó iránt érdeklődő, fogékony lelked, dacára, hogy éveken át a világ zajától elvonulva, valóságos remete éltél, mégis a legjelesebb emberré a legkitűnőbb kartársunkká kvalifikált téged, kit most méltán siratunk.

Édes Palikám! Nagy a mi bánatunk, hogy a zord halál elszórtott téged körünkől. Nagy az űr, melyet magad után hagytál szívünkben. Fájdalmunkat csak az idő fogja enyhíteni. — Isten veled felejthetetlen jó barátunk. — Isten veled derék kartársunk.

A nagyhatású gyászbeszéd után a koporsót föltették a díszes koszorúkkal megrakott halottas kocsi-ra és az izraelita temetőbe kísérték, ahol rövid gyászszertartás után örök nyugalomra helyezték Tenner Pált.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd: A csöppség, vígjáték. Dentler-nővérek svéd táncosnők föllépte. (Páros bérlet.)
Szerda: Válás után, vígjáték. Dentler-nővérek svéd táncosnők föllépte. (Páratlan bérlet.)
Csütörtök: Boszorkányvár, operett. Németh János búcsúföllépte. (Páros bérlet.)
Péntek: A koldusgróf, operett. Bemutató előadás. (Páratlan bérlet.)
Szombat: A koldusgróf, operett. (Páros bérlet.)

* Dentler nővérek. A kik végignézték ma este a Baccarat megrázó előadását, azok ezuttal abban a kellemes helyzetben voltak, hogy kedélyes hangulat közben hagyhatták el a De Chacéroy Róbert tragikumának színhelyét. Dentler nővérek, a két kitűnő svéd táncművésznő mutatkozott be a közönségnek Szendrői Mihály színigazgató előzőkenysége folytán, aki egy magas nívón álló színházi est befejezése gyanánt záradésképen nyújtotta a publikumnak e vilámgyorsasággal mozgó két táncosnő művészetét. A lábujjhegy-tánc, a Cake-walke, a pas de deux és a vad bolero egyaránt magukkal ragadták a közönséget. A táncprogram utolsó száma a kortica-húzó ügyetlensége következtében elmaradt, mert a függőnyt még a tánc kezdete előtt leeresztették, mire a közönség elhagyta a színházat. Dentler nővérek kedden és szerdán új táncprogrammal lépnek fel mindannyiszor a műsorra tűzött darab befejeztével.

* Koldusgróf. Ascher Leo operettje: A koldusgróf, mely a Magyar Színházban egyfolytában eddigelé már nyolcvan előadást ért meg, pénteken kerül színpadra először az aradi színházban. A koldusgróf-nak ugy a szövege, mint a zenéje, az évek óta bemutatott operettek között az első helyen áll. A címszerepben Nyárai egyéniségéhez való briliáns zszerephez jutott, a főszerepeket még Sz. Rontay Boriska, Borbély, Benkőné, Szathmáry és a kis Benkő Gizl játsszák. Benkő Gizl a hat éves Karinszky grófot játssza s a III. felvonásban énekével és táncá-

val nagy sikerre számíthat, különben pedig ugyiszlán az egész felvonást végig játsza. A darabhoz szép új díszletek készültek, melyek szintén hozzá fognak járulni a siker emeléséhez.

* **Képlállítás Aradon.** Érdekes művészi esemény színhelye lesz április első napjaiban a kereskedelmi akadémia díszterme. *Istvánffy Gyula*, a fővárosi művészvilág egyik kiváló tagja mutatja be kollektív kiállítását a művészet iránt érdeklődőknek. Istvánffy főlegesen külön bemutatni. Aki figyelemmel kíséri, úgy a fővárosi, mint a vidéki kiállításokat, az lépten-nyomon találkozik a névvel. Bájos apró miniatűrökön találjuk nevét. Csupa lélek, csupa hangulat egy-egy kis képe s igazán örülhetünk, hogy így együttesen kollektíve ismerhetjük meg. A kiállításon mintegy 800 apró képe lesz s mindegyik oly árban, hogy pár koronáért bárki vehet magának egy-egy kis tanulmányt, vagy vázlatot. A művész *Urhegyi Alajos* aradi festőművészt kérte fel, hogy a kiállítás rendezésében segítségére legyen. A kiállításra, melyet annak idejében még foglalkozunk, előre felhívjuk a műértő közönség figyelmét.

* **Aradi művészek hangversenye.** Az aradi zenéletnek úgy szám — mint tartalombeli tekintetben gazdag szezonja legközelebb érdekes művészi eseménnyel gyarapodik. Oly eseménnyel, mely nemcsak a magasabb műveltség gyönyörűségét igéri hanem egyszersmind jóleső öntudattal fogja eltölteni az aradi műértő közönséget. Husvét hétfőjén tartja ugyanis hangversenyt az iparsház nagytermében *Pick-Steiner Soma* hegedűművész ifj. *Vas Sándor* zongoraművész közreműködésével. Szükségtelen bemutatnunk a közönségnek a két művészt, hisz mindkettő városunk szülötte, és — bátran hozzátehetjük — büszkesége. *Pick-Steiner Soma* nemcsak mestere hangszerének, hanem lélekben igaz zenész ember is. Jelenleg a lipcsei filharmonikusok hangversenymestere és szólistája, amivel minden szónál meggyőzőbben jeleztük az ő művészi kvalitásait. Rendkívül élvezetesnek ígérkező s a művészet legmagasabb szintjén álló hangversenyt ifj. *Vas Sándor*nak közreműködése fogja kiegészíteni kinek évről-évre izmosodó művészetét az aradi közönség már rég rokonszenves szeretetébe fogadta. A hangversenyre előjegyzéseket elfogad ifj. *Klein Mór* könyvkereskedése.

Bubics püspök megrontói.

Ujabb leleplezések.

(Hajnóczy lelepleztetése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 26.

A kassai püspök kifosztásának esete nemcsak az országban, hanem a külföldön is érthető feltűnést keltett annál is inkább, mert a vizsgálat fonalai a külföldre is elterjednek, amennyiben — mint említettük — a püspöktől elharácsoltt műkincseket főképen külföldön értékesítették *Bubics megrontói*, abban a hiszemben, hogy így nem fognak rájönni a turpisságokra, melyekkel az agg püspököt minden vagyonától megfosztották.

(Hajnóczy lelepleztetése.)

A szenzációs ügyben vasárnap is folyt a vizsgálat. *Hajnóczy József*, aki már január óta rendőri megfigyelés alatt állott, szombat este 7 órakor Bécsből Budapestre érkezett s nyomban dr. *Hets Ödön* ügyvédi irodájába sietett, hogy ott az ügyről tájékozódást szerezzen. Hajnóczy csak szombat este értesült *László Fülöp* letartóztatásáról, ami felette meglepte, mert nem gondolta, hogy a vizsgálat már oly előrehaladott stádiumban van. A vizsgálatot vezető rendőrtisztviselő Hajnóczyt vasárnap reggelre idézte

be a főkapitányságra, ahol nyomban megkezdte kihallgatását, amely délután fél három óráig tartott. Hajnóczyt mindenekelőtt az iránt hallgatták ki, hogy milyen viszony volt *László Fülöp* és a kassai püspök között. Hajnóczy beismerte, hogy *Lászlótól* felvett 15.000 koronát, melyet elköltött, de azzal védekezett, hogy *László Fülöp* nem ő mutatta be a püspöknek, mert *László* már azelőtt is bejáratos volt *Bubics Zsigmond*nál. Hajnóczy természetesen mindent elkövetett, hogy tisztára mossa magát az ügyben s adja az ártatlant, mintha neki semmi fele része se volna *Bubics* kifosztásában.

A rendőrség ma délelőtre ismét megidézte Hajnóczy Józsefet. *Ujhelyi* fogalmazó nyomban megkezdte a kihallgatását, amely még a déli órákig tartott. Hajnóczy a sok váddal szemben, melyet ellene emeltek, ártatlannak mondta magát és az a nézete, hogy a tegnapielőtt már lelepleztetett *László Fülöp* szintén ártatlan. Szerinte a bűnösök mások és ezek ellen tett valamit. Hajnóczyt a rendőrség délben egy órákor letartóztatta.

(Panamak egy püspökségért.)

Hajnóczy öt év óta állott összeköttetésben a püspökkel. Akkoriban Hajnóczy egy illusztrált munkában megírta *Bubics* püspök életrajzát és működésének méltatását. A püspök érdeklődött az író személye iránt s Hajnóczynek alkalma nyílt a püspöknek bemutatkozni, amikor is a püspök Hajnóczyt titkárnak fogadta fel. Hajnóczy titkárságának ideje alatt — a feljelentés szerint — különböző ürügyek alatt nagyobb összegekre rugó pénzt csalt ki. Manipulációi közül legjellemzőbb a következő:

Ehítette az agg egyházfővel, hogy a kalocsai, vagy a pécsi püspöki javadalom megszerzése az ő közbenjárásától és első sorban attól függ, hogy mennyire lehetséges a kinevezésnél döntő személyiségeket a püspök javára, esetleg megvesztegetés útján befolyásolni. Mikor mindennek dacára a kinevezés nem jött, Hajnóczy elhítette a püspökkel, hogy a kinevezés már rég alá van írva, egy befolyásos egyházi személy azonban intrikál, sőt az ő tudomása szerint egy papot fel is bízott, hogy egy *Bubics* ellen irányuló emlékiratot tegyen közzé. Ő nekizomban sikerült ezt az embert lezserelni, sőt Amerikába is vitorlázattatta. Ezért 17 ezer koronát számolt fel a püspöknek.

Hajnóczyt a rendőrség egyúttal a *László Fülöp* régiségkereskedő ellen sikkasztás és csalás büntette miatt indított ügyben hallgatta ki. *László Fülöp* egyébként ma átkísértették az ügyészséghez, míg Hajnóczy holnapig a rendőrség fogházában marad.

(Pikáns szentképek.)

A rejtélyes bűnpörnek pikáns részletei is vannak. Az Akadémia épületében levő Országos Képtárban azelőtt a *Bubics*-képekből külön szobát rendeztek be. Sok értékes, páratlanul ritka és érdekes olajfestmény volt itt felfalmozva. Amikor azonban a püspök évek hosszú során át tartó pillanatnyi pénzzavarban volt, elhatározta, hogy a képgyűjteményét eladja. Ezért elment *László* műkereskedőhöz és kérte, hogy adjon tul a képeken. Így került a püspöknek tizennyolc festménye *Lászlónak* Lipót-téri lakására. A képek rózsafüzéres angyalokat és rózsafüzért pergető szenteket ábrázoltak.

László feleségének föltűnt, hogy a képeknek szokatlanul széles keretük van, a képek közepén pedig, a szentek alatt kulcslyukak nyomai láthatók. *Lászlóné* elmondta észleletét férjének, aki tudott a képek titkáról és apró kulccsal fölnyitotta azokat. Ekkor megdöbbentő látvány tárult *Lászlóné* elé. Egymás után fölvonultak a *Kratz* Ebing könyvében felsorolt összes perverzítások, művészi ecset által megfestve. A

képeket erre rögtön eleszták, de *Lászlóné* még ezzel sem érte be, hanem követelte, hogy férje haladéktalanul távolítsa el azokat a lakásból.

A műkereskedő erre *Párisba* vitte a képeket, de ott sem kellettek. Végül *László* párisi ügynökének sikerült poton áron a képeken tuladni.

A budapesti államrendőrség ma ismét táviratilag érintkezett a bécsi rendőrséggel, mert *Lászlónak* Bécsben is vannak bűntársai, akiket rövid idő múlva szintén le fognak tartóztatni.

(Tost a Bubics-ügyről.)

Tost Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter egy újságíró előtt a következő nyilatkozatot tette a *Bubics* ügyről:

— A *Bubics* ügyet alaposan ismerem, mert mint közalapítványi igazgató érdekelve is voltam az ügyben, de a szenzációs fordulatról csak a lapokból értesültem. Ugy látszik, a kormányt meg akarják féltelíteni, hogy az eljárás folytatásától álljon el. Pedig minden igyekezet hiába, *Bubics* nem fogja visszavonni a följelentését. Derüljön ki az igazság s bűnhődjenek azok, akik a büntetést megérdemlik. Egyúttal adjanak alkalmat a vádlottaknak, hogy a törvény előtt tisztázhassák magukat.

Károlyi György gróf álneve.

(Pikáns história.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 26.

E hónap 30-án pikáns háttérű ügyet tárgyal a szegedi helyettes rendőrfőkapitány. Erre a napra ugyanis terheltek fog megjelenni a kihágási bíróság előtt *Károlyi György* gróf, volt országgyűlési képviselő.

A mulatságos pör története a következő: Mult év augusztus végén egy szép, magas barna, körszakálas ur jelent meg a szegedi Tisza szállóban és egy második emeleti szobát vett ki.

A szálló személyzete rögtön felismerte az imponáló megjelenésű idegent, aki *Károlyi György* gróf volt. A vendégkönyvbe ugyan nem a saját nevét írta, hanem ezt: „*Darvas Géza* intéző és neje, Budapest.”

A szálló személyzetének több tagja még a fővárosból ismerte a gróft és tudta, hogy nem a felesége az a magas, szép szőke nő, akinek a karján egy alkonyattal kísértelt a *Stefánia*-korzóra.

A hölgygyel leült egy bérshékre és hallgatagon szemlélte a rakparton nyüzsgő életet.

Egyszerre csak megjelent *Buchwald Armin*, a bérshékek bérloje, és jegyet kínált a grófnak.

— Mit akar? — kérdezte *Károlyi*. — Talán az öreg negyvennyolcasoknak gyűjti a pénzt?

— Nem kérem, hanem a bérshék használatáért kérek 12 fillért.

— Az már más, mert a negyvennyolcasoknak nem adtam volna, — felelte a gróf, aki tudvalevően mindig a legazaisóbb hazafiatalságban szenvedett.

A gróf eme kijelentésének hamar elterjedt a híre a városban. Azt is gyorsan megtudták, hogy *Károlyi György* nem a saját nevét jegyezte a szálló vendégkönyvébe. A lapok megtudták a titkos utazás érdekes epizódját s így tudomást szerzett a dologról a szegedi szociáldemokrata-párt egyik vezetője, *Balogh Géza* dr. aki hamis név használata miatt följelentette a gróft a szegedi rendőrbírónál.

Megindult a kihágási eljárás, amely azonban eleinte nehézkesen ment, minthogy a gróft a képviselőháztól kellett kikérni. A parlament feloszlása után a képviselőház elnöksé

ge arról értesítette a kihágási bírót, hogy Károlyi mentelmi joga megszűnt, s a kihágási eljárásnak most már semmi akadályja sincs. A rendőrbíró erre előkerestette az ügy aktáit és e hónap 30. napjára tűzte ki a tárgyalást, amelyre Budapestről a grófot is megidézte.

Az aradi ügyvédek és a válság.

(A kamara jelentése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, március 26

Az aradi ügyvédi kamara tagjai a tegnapi közgyűlésen az évi jelentés tárgyalása során pártállásra való különbség nélkül, a legnagyobb elismeréssel szoltak a Schütz Henrik dr. kamarai titkár által szerkesztett jelentésről. A kamara múlt évi tevékenységét föltüntető jelentésből, melyet magvas fejtegetései és tökéletes formai szerkezete általános értékű munkálatlá minősítenek és melyért a közgyűlés Schütz dr.-nak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott, a politikai válságra vonatkozó alábbi részt közöljük:

Az évek óta tartó politikai válság, mely az elmúlt ében érte el tetőpontját, már hosszú idő óta lehetetlenné teszi a jogszolgáltatás terén údvös reformok létesítését; a codificatio terén évek óta egy lépéssel sem tudunk előrehaladni és sajnos, az országgyűlésnek a f. év elején eszközölt feloszlata folytán egyelőre nincs is kilátás arra, hogy a közel jövőben az igazságügyi törvényhozás, az anyagi és alak jog teljes codificatioja és az égetővé vált reformok létesítése kezdetét vehesse.

Megakadt az országban minden hasznos tevékenység, mely hivatva volna arra, hogy hazánkat a kultúra és jogbiztonság terén előbbre vigye és a közelmúlt eseményel megingatták az állam polgárainak a törvények szentségébe vetett bizalmát, megingatták azon hitet, hogy az állam törvényeit mindenkor, mindenkinek meg kell tartania és ezzel leromlott azon alap, melyen minden jogállamban az állami rendnek nyugodnia kell.

Epen ezért, bár nem vagyunk politikával foglalkozó terület, de mint az igazságos jog eszméjének harcosai, követeljük az alkotmányellenes, a törvények helyett szükség-rendeletekkel való kormányzás megszüntetését és a törvények uralkodó helyreállítását az egész vonalon. Követeljük ezt első sorban azért, mert az országnak joga van alkotmányához és ahhoz, hogy csak alkotmányosan hozott törvényei értelmében kormányoztassék, de követeljük azért is, mert ha felfülről mutatnak példát arra, hogy a törvényt, ha az kényelmetlen, földre is lehet tenni, ez oly rombolást visz véghez az állam polgárainak a törvény iránti tisztelet érzésében, melynek következményei egyelőre beláthatatlanok.

Követeljük végre az alkotmány teljes visszaállítását azért is, mert a tapasztalat bizonyítja, hogy ha az állami jogrend meginog, ha megrázkódtatásnak van kitéve azon alap, melyre az állam építve van, az esetben szenvednek a polgárok szabadságjogai és szenved a polgárok jogbiztonsága is.

E tekintetben elég utalnunk Halmi Elemér dr. budapesti ügyvédnek letartóztatására; a budapesti állami rendőrség egy bűnperben szereplő védőt vádlottként idézett maga elé oly gyanúkok alapján, melyekről a kir. ügyészség kijelentette, hogy azok valódiságuk esetén sem képezik büntetendő cselekmény tényálladékát. Tette pedig ezt a rendőrség azért, hogy nevezett ügyvédet letartóztatva, ellene házkutatást tarthasson és így a törvény egyenes kijátszásával a védő ügyvédnél keresen bizonyítékot védenek ellenében.

Ezen eljárás oly flagrans megsértését képezi az ügyvédi hivatásnak és a védelem függetlenségének, hogy az ellen, bár ezt múlt évi szeptember 28-án tartott választmányi ülésünkben kifolyólag már megtettük, ezuttal ismételtén óvást emelünk. Az ügyvédi hivatás és védelem szabadsága mindig fontos tényezője volt a jogbiztonságnak és szabadság jogoknak, tiltakozunk kell tehát minden olyan kísérlet ellen,

mely megfélemlítéssel és hatalmi eszközökkel akarja ezen szabadságot korlátozni.

A szabadságjogokon ejtett sérelmet képez a sajtószabadság korlátozása is, mely hírlapoknak tömeges elkobzásában nyilvánul; a sajtószabadság az elmúlt század vívmánya nak egyik legbecsesebbike, mint ilyen, külön biztosítékkal látta el a törvényhozás, a mennyiben a sajtó útján elkövetett büntetendő cselekmények elbírálását esküdtszék elé ualta már akkor, midőn az esküdtszéki intézmény nálunk egyébként még meghonosítva sem volt. A sajtószabadság ezen biztosítékának kijátszását képezi azon eljárás, melyet újabb időben országsszerte követnek, t. i. hogy a hírlapokat vizsgálóbírói intézkedésre tömegesen elkobozzák, anyagi kár okozásával akarván ilyként a gondolat megnyilatkozását és terjesztését korlátok közé szorítani. Ezen eljárást jogosnak és törvényesnek el nem ismerhetjük, az ellen tehát határozottan tiltakozunk.

Egy sikeres tűzoltás.

(Gyújtogatás a Boros Béni-téren.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, március 26.

Vasárnap éjjel tízenkét órakor nagy veszedelemben forogtak a Boros Béni tér és a Karolina-utca körül fekvő házak. A veszedelmet a Hartmann Sámuel-féle raktártelep kigyuladása okozta és — hála az aradi tűzoltóság rendkívüli gyorsaságának — kishíjja, hogy a tűz nagyobb katasztrófa okozójává nem lett. A tűzoltóság kalendáriumában a vasárnapi napra ugy látszik nem volt tűz jelezve, miért is Sztankovits Milos, a főtűzoltó nagyon bosszankodhatott, hogy felzavarták legédesebb éjjeli álmából. Első felhevülésében ugy gondolkodhatott, hogy tekintettel a vasárnapi munkaszünetre, a tűz sem veszi komolyan hivatását, hanem inkább szórakozásból lobogtatja lángjait. Ezért a parancsnok ur csak egy fecskendőt vitt magával.

Ez nem szuperálván kellőleg, csakhamar — háromnegyed óra múlva, — megérkezett a gőzfecskendő is. A tűzhöz összegyűlt közönség azonban hiába várta, hogy gőzfecskendjen: a t. e. tűzoltóság nem tudta, hogy hol van a vízvezetési csap, amibe a gépet be lehetne kapcsolni. Hosszantartó és sikerdus expedició után azonban mégis ráakadtak és lőn nagy gőzfecskendezés. Addig is, amíg ez megtörtént, Sztankovics ur főleg a tűz oltásában igazán buzgón és eredményesen segédkező civilbagázsra veté szemelt és noha az ugyszólván többet segített, mint a fejvesztett, össze-vissza kapkodó tűzoltóság, — főtűzoltó ur kiadta a rendeletet:

— A civilek ki kell vezetni. Aki nem megy, annak írják fel a nevét. Rendőr! Rendőr!

A tűz azonban e kitűnő rendelkezések dacára sem aludt el. Végre-valahára azonban működni kezdett a gőzfecskendő is s a szomszéd ház tetejéről is kezdték oltani a tüzet. Közben azonban olyan neveltségesen szomorú kapkodás mutatkozott a tűzoltók között, hogy az ember önkéntelenül is arra gondolt, amit röviden csak egy derűs káromkodás fejezhet ki.

A tüzről alábbi tudósításunk szól:

A Boros Béni tér és a Karolina-utca sarkán lévő Hartmann Sámuel-féle vas- és fűszerkereskedés raktártelepe vasárnap éjjel tízenkét órakor kigyulladt. A tűz egy bódében keletkezett és pár perc alatt átharapódzott a szomszédos raktár tetőzetére, amely szintén lángba borult. A tüzet egy Balta István nevű fiatalember vette észre, aki egy arra járó huszár és ennek társa segítségével feltörte a ház kapuját és felöltötte Hartmann és családját.

Hartmann rémulten ugrott ki az ágyból és telefon útján értesítette a tüzről a tűzoltóságot és a rendőrséget. Azután a házbeliekkel az udvarra rohant, ahol minden lehetőséget megki-

sérlett a tűz lokalizálására. Ez azonban nem sikerült, mert a lángok veszedelmesen elharapództak és közben áttérjedtek egy másik raktárra is. A házbeliek erre a még épen lévő raktárok ajtóit felfeszítvén az azokban lévő árukat az udvarra hordták.

Fél óra múltán megérkezett a tűzoltóság is. Ekkor tűnt ki, hogy a magukkal hozott kézi fecskendő nem elégséges a tűz eloltására. Sztankovits Milos parancsnok tehetetlenül kapkodott ide-oda és erélyét a közönségen próbálta ki. Némí gondolkodás után, amelynek itt semmiképen sem volt helye, a parancsnok végre elszánta magát a gőzfecskendő elhozatalára és e célból el is küldte embereinek egy részét.

A tűz pedig mindjobban elharapódzott. Miután tövig elpusztította a bódé melletti raktárt, áttérjedt a többi raktárra is, úgy hogy három raktár állott lángokban. Végre, jó háromnegyed óra múlva előkerült a gőzfecskendő, amit azonban nem tudtak működésbe hozni, mert nem találták meg a vízcsapot az utcán. Ezzel is eltelt egy negyed óránál több. Jóval egy óra után kezdték a tüzet a gőzfecskendővel is oltani.

Közben megérkezett a katonaság, amelyet Petrovics Károly 12-ik huszárezredbeli hadsági értesítésére kiküldött a térrparancsnokság. A katonaság kordont vont az égő telep körül és távoltartotta a tüztől a nagyszámu közönséget.

Végre megindult a gőzfecskendő és a tűzoltóság hosszabb munka után, két óra tájban eloltotta a tüzet. Szecepkovszky Teofil ügyeletes rendőrtiszt még az éj folyamán megkezdte a helyszínén a vizsgálatot és öt tanut hallgatott ki a tűz keletkezésének okára nézve. A vizsgálat során a rendőrség arra a meggyőződésre jutott, hogy a tűz nem véletlenségből keletkezett, hanem gyújtogatás történt.

Ma reggel Szecepkovszky Teofil ügyeletes rendőrtiszt Herling városi mérnök és Sztankovits Milos parancsnok helyszíni szemlét tartottak.

A rendőrség az ügyben erélyes vizsgálatot folytat.

A leégett épületek biztosítva voltak.

A sóhivatali sikkasztás.

(Grau Lajos a vádlottak padján.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, március 26.

Grau Lajos, az aradi sóhivatalnak sikkasztás gyanúja alatt álló, felfüggesztett mázsa-tisztje, kinek ügyét vasárnapi lapunkban már kimerítően ismertettük, ma állott bírái előtt, hogy a kezén elkallódott értékekről s azoknak eltűnéséről számot adjon. A tárgyalás kiderítette, hogy a sóhivatalban Grau hivatalnokoskodása idején súlyos szabálytalanságok fordultak elő, olyanok, amelyekről Grau mit sem tehetett s amelyek lehetetlenné teszik annak megállapítását, hogy mily összegű sikkasztásról van szó. Maga ez a lehetetlen rendszer igen könnyen előidézhethető, hogy Grau Lajost esetleg fel is mentik, ámbár ennél több eshetőség szól az ellen, hogy elítélik.

A mai tárgyaláson Grau azt vallotta, hogy mikor ő 1898-ban a sóhivatalhoz jött, ott a legnagyobb rendellenesség uralkodott. A hiány már akkor fenállott, amit ő onnan tud, hogy ő nem követett el semmiféle büntetendő dolgot s mégis az ő vállaira tolták a felelősséget. Ő hivatalosan nem vett át semmit. A só nem volt felmérve, át nem adták neki. Tagadja, hogy bűnös volna.

Furmann János szolga azt állítja, hogy nem tudja, vajjon Grau vett-e fel pénzt a felektől. Az megtörtént, hogy a vádlott egy majdnem kifürült sókamrából átrakatta a sót a

telibe, noha minden kamráról külön kimutatást vezetnek.

Czerlik Hugó lényegtelen vallomása után Mericskay Sándor mészáros azt adta elő, hogy ő többször adott ugyan pénzt Graunak, de ennek ellenében mindig megkapta a söt kiutalványozó bárcát. Szabó Lajos tanu azt vallja, hogy a hiányt akkor vették észre, mikor egy nap azt jelentették, hogy az egyik sókamra, amelyben a kimutatás szerint még tetemes mennyiségű sónak kellett volna lenni, — üres.

Ezután a szakértők kihallgatására került a sor. Ezek mindketten *terhelő* nyilatkozatokat tettek.

Pogonyi Nándor alügyész vád- és Nemess Zsigmond dr. ügyvéd védőbeszédje után a bíróság az ítélethezatalt április 2 ikára halasztotta.

Cabinet noir.

Kémkedés a postán.

Vörös László rendelete.

Minden lefoglalható!

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, március 26

Eljutottunk a 18-ik századig. A kémkedésnek nyitva tartott szeme figyel már minden lépésünket, minden felvonásunkat. A gyülekezési jog megszorítása, a feloszlott parlament, a sajtószabadság megnyirbálása után ma felállították a cabinet noirt, amely a postán fog működni minden küldeményt *felelősség nélkül visszatart*hat, *lefoglalhat, elkobozhat, felbonthat*. Feltartóztatás nélkül szakad reánk a megígért nyomor és szenvedés s a legelemibb polgári szabadságok is veszendőbe mennek lassanként. Kezddőnek a szent szövetség idejéből való helyzetek.

Vörös László ma rendeletileg behozta a cabinet noirt. Ezen a rendeleten csak sajnálkozni lehet, a felháborodást nem érdemli meg. Szabadországból Oroszországot nem lehet csinálni, csak bizonyos fokig. Es ehez a fokhoz már elértünk. Lelkük rajta, akik idáig vitték a nemzetet.

A rendelet tartalmát fővárosi tudósítónk távirati jelentése alapján a következőkben közöljük:

Vörös László kereskedelmügyi miniszter ma rendeletet adott ki a posta hivatalos lapjában a postai küldemények lefoglalása ügyében.

A rendelet szerint a királyi ügyész bárhol és bármikor lefoglalhat postai küldeményeket, újságokat, leveleket, táviratokat, vagy csomagokat, anélkül, hogy arról akár a küldemény feladóját, akár azt, akinek szánva volt, értesítsenek.

Az új rendelet első szakasza szerint le lehet foglalni minden postai küldeményt oly bűnügyben, melyet előreláthatólag nem csupán pénzbüntetéssel büntetnek. A lefoglalást a bíróság rendeli el, de a rendelet 3-ik szakasza szerint *elrendelheti a királyi ügyész is*, még pedig nem csupán írásban, hanem *előszóval is*. A lefoglalás egyelőre csak 3 napig tarthat, de a bíróságok és

ügyészségek fel vannak jogosítva e határidő meghosszabítására.

Jogukban áll továbbá az ügyészeknek táviratilag vagy telefonon bármely postaküldeménynek *visszatartását elrendelni*.

A 11 ik szakasz szerint bíróságok, ügyészségek és rendőri hatóságok minden bűnügyben, — sajtóügyekben is, — követelhetik a postahivataloktól, hogy velük, vagy közegeikkel közöljék a bűntető eljárás céljaira szükséges leveleknek és egyéb postai küldeményeknek, ideértve a hírlapokat és mindennemű sajtótermékeket — és a táviratoknak feladására és kézbesítésére vonatkozó adatokat, nevezetesen azt, hogy *bizonyos egyén hol, mikor, milyen táviratot, levelet, postai küldeményt adott fel, illetve számára milyen érkezett*. Igényelhetik azt is, hogy ugyanez alkalommal az illető levelet, postai küldeményt, hírlapokat és mindennemű sajtótermékeket a postán, vagy az illető táviróhivatalban *megtekinthessék*.

Követelhetik továbbá a táviratokra vonatkozólag a feladó és a címzett nevének, a feladási és rendeltetési hely nevének, továbbá a kézbesítés idejének és helyének közlését is.

A szóbanforgó esetekre vonatkozó értesítések átvételére, valamint a megjelölt levelek megtekintésére a rendőri közegek is kiküldhetők. A postai küldemények, vagy táviratok *lefoglalásáról vagy elkobzásáról nem szabad értesíteni sem a feladót, sem a címzettet*.

A fővárosi postahivataloknál az esti lapok szerint már napok óta a rendelet értelmében járnak el és *pontos jegyzéket vezetnek a minisztérium parancsára egyes politikusok levelezéséről, táviratairól és egyéb küldeményeiről*, — ugyancsak megfigyelik azt is, ki, mikor, hol, kinek, mennyi ideig telefonál a helyközi telefonhálózatban.

A vizsgálóbíró rendeletére ma elkobzták *A Nap* című estilapot. Az elkobzásnál már a rendelet szerint jártak el. Esti 9 óráig a kiadóhivatalban semmi végzést nem mutattak be s a kiadóhivatal csak akkor vett tudomást az elkobzásról, amikor kávéházakból és trafikokból nem értesítették. Ennek dacára délután már *A Nap* egyetlen példányát sem kézbesítette a posta.

MULATSÁGOK.

(=) A felsőbb leányiskola ünnepélye. Az aradi felsőbb leányiskola vasárnap az iparosház dísztermében kitűnően sikerült ünnepélyt rendezett, amelynek jóvedelmét a Kossuth-szobor alapjára fordítják. Az ünnepélyen a következők szerepeltek, valamennyien kitűnően megállva helyöket:

Singer Rózsi, Dömötör Margit, Jánossy Böske, Löwy Rózsi, Glück Ilona, Szabó Margit, Gottlieb Adél, Kemény Margit, Mittler Margit, Löwinger Ilona, Assael Margit, Rosenberg Eszti, N. uvel Etza, M. dveczky Bella, Schelly Hajnal, Decsy Lenke, Frank Lili, Binder Felicia, Guttmann Irma, Hajek Irén, Kaufmann Jolán, Keilner Erzs, Kövér Ilona, Kövér Böske, Lichtig Alice, Löwy Irénke, Pal Klári, Schwartz Klári, Schör Margit, Szabó Klárka, Szűts Jolánka, Stern Karola, Dömötör Eszti, Duffner Mariska, Erdélyi Otília, Fetter Margit, Fleisch Mariska, Freud Irma, Gulácsy Ilona, Hagetter Jolán, Kohn Mariska, Horváth Irén, Kemény Margit, Kényi Irma, Kondor Anna, Kornfeld Klári, Laudár Cecília, Lóriczi Vilma, Probst Er-

zs, Rácz Valéria, Schattelesz Erzs és Vörös Magda. A szereplők betanításának fáradozásai Nagy Erzsébet és Arabian Klotild tanárnők érdemének tudható be.

A szereplők közül különösen *Fleisch Juliska* V. osztályu és *Jánossy Böske* II. od osztályu tanu'ók váltak ki. Az előbbi a „Virágálmor” című prologot szavalt el nagy hatással. A költői szépségekben gazdag prologot *Faragó Rezső* írta. Az ünnepélyt a jótekonycél javára ma megismételték. Mindkét alkalommal díszes közönség hallgatta végig az ünnepélyt, amely a műsor minden egyes számát zajos tapsal honorálta.

Irodalmi pályázatok.

(Szindarab, értekezés, cseveges.)

Arad, március 26.

Az aradi Kölcsey-egyesület irodalmi szakosztályának pályafutóit az 1906. évre:

I.

Kivántatik egész estét betöltő *szindarab* az operett és a bohózat kizárásával. Pályadíj Szendrey Mihálynax, az aradi Nemzeti Színház igazgatójának adományából 500 (öt száz) korona.

II.

Kivántatik *tanulmány* vagy *értekezés*, mely a társadalmat érintő kérdések valamelyikével foglalkozik könnyed, népszerű modorban. Pályadíj 300 (hátszáz) korona.

III.

Kivántatik felolvasásra alkalmas *cseveges*, mely a Kölcsey-egyesület irodalmi szakosztályának nyilvános ülésére van szánva. Pályadíj 100 (egyszáz) korona.

Az I. tételre bárki pályázhatik, a II. és III. tételre csakis az aradi Kölcsey-egyesület tagjai küldhetnek pályaműveket.

Az idegen kézzel, az ívek csak egy oldalára leírt, fűzött és lapszámozott pályamunkákat a szerző nevét rejtő lezárt jellegű levélkével 1906. évi szeptember hó 15 én déli 12 óráig kell beküldeni Aradra, *Edvi-Ilés László* nak, az irodalmi szakosztály elnökének címére (Nagykörűt 11. sz.)

A pályaművek elbírálására a szakosztály bizottságokat alakít, mely a díjakat csak irodalmi értékű műveknek ítéli oda.

Az I. tétel alatti szindarabra beérkező pályaművek közül a bizottság a három legjobbat kiválasztja s a *szerzők inkognitójának megőrzése mellett az Aradi Nemzeti Színházban színpadi előadásra bocsátja*. A pályadíjat annak a műnek ítéli oda a bizottság, melyet a lámpák előtt is a legjobbnak talál. A pályanyertes szindarab előadási joga az Aradi Nemzeti Színházat illeti, mely a bemutatást követő előadások után a szokásos írói tiszteletdíjat fizeti; más színpadokra nézve a szerző szabadon rendelkezik darabja fölött. Az Aradi Nemzeti Színház igazgatója jogosítva van a pályadíjat nem nyert, de a bíráló bizottság által megdicsért darabokat előadás céljából megvásárolni. A pályadíjat nem nyert két darab bemutatója után a szokásos tiszteletdíj jár.

A II. és III. tétel alá tartozó művek közül azokat, melyek pályadíjat nem nyertek, de értékkel bírnak, az irodalmi szakosztály jogosítva van a szokásos tiszteletdíj ellenében magához váltani. Az e tételre alá tartozó pályadíjazott és esetleg megváltott műveknek a szakosztály nyilvános ülésén való előadása és az Évi lapokban vagy egyéb egyesületi kiadványban való első közlési joga az irodalmi szakosztályt illeti.

Arad, 1906. évi március hó 26-én.

Az aradi Kölcsey egyesület irodalmi szakosztálya.

Dr. Barabás Béla beszéde

a magyar ipar támogatásáról.

— Elmondotta Aradon, 1906. március 25-én, a városháza dísztermében, gróf Károlyi Gyuláné elnöklése alatt egybegyűlt Aradvárosi és megyei hölgyek nagy gyűlésén. —

Mélyen tisztelt hölgyeim!

Az államok élettörténete igazolja, hogy a nemzeteket nemcsak azok a kiváló cselekmények emeltek nagygyá és erőssé, amelyeknek intézői fejedelmek, vezérek, hősök, vagy nagyszabású államférfiak voltak, hanem azon csendes hullámzású mozgalmak is, amiket a népek millióiként szereplő kis embereknek egy-egy tömege indított meg s eredményt ezeknek együttes elhatározása s kitartó munkálkodása hozott létre.

A százados tölgynek szépségét, tökéletességét nem csupán hatalmas törzsöke, szétterjedő izmos ágai és sudara képezik, hanem azok az ezerfelé szétfutó kis ágacskák is és rajtuk azok a millió levelek. De ez a fenséges természeti alkotás, a napnak hevét csak úgy tudja kiállani, az idők viharával csak úgy képes dacolni, ha gyökerei mélyen belenyulnak az anyaföldbe, amelyből a hatalmas törzsök az erőt, a gyengébb ágak és levelek az éltető tápot nyerik.

Nem is százados, ezer éves tölgy már a mi nemzetünk. Isten tudja, hány viharral küzdött meg s hányszor sodorta szét egy-egy fergeteg a lehulló leveleket, a gyenge ágacskákat s az erős galyakat is; csak a törzsökét nem tudta megingatni, nem volt képes elpusztítani. Aztán elült a vihar, elhallgatott a zugó fergeteg, új nap fényle reánk annyi viszályok után s csak néhány évtizede, hogy a magyar alkotmányunk derűje új hajításokat fakasztott, új reményeket ébresztett, a mi hatalmas törzsünk ismét széppé, lombossá lett.

Ám de ez csak látszat volt, mert az életet adó és erőt fenntartó gyökerek egynémelyike nem hatolhatott be mélyen az anyaföldbe.

Most látjuk és tapasztaljuk ezt, amikor ime ismét vihar támadt, még vészesebb, még kárhözatosabb, mint a századok során bármelyik. Ez a mostani vihar és fergeteg nemcsak az ágakat tördéli, nemcsak a leveleket sodorja, hanem a gyökerek felől a földet hányja szét, hogy meginogjon az erős tölgy, hogy a gyökerekből kiszáradjon az életerő.

A mi ezeréves nemzeti tölgyünk megmentéséről van szó. Nem a mi feladatunk a pusztító vihar és fergeteg okait kutatni vagy azokat lecsendesíteni, ezeket végezzék el a hivatott vezérek, a nagyszabású államférfiak. — De igen is a mi kötelességünk elvégezni a kis emberek együttes munkáját, a tömegek mozgalmát irányítani, hiszen semmi egyéb nem kell hozzá, csak mentől több embernek körülállania az ezeréves tölgyet, hogy az anyaföldet a multnak éltető gyökerei felől s az élő nemzedék talpa alól ne sodorhassa el semmi vihar, ne hányja szét semmiféle fergeteg.

Édes magyar hazánk éltető és fenntartó gyökerei közül, eddig a legigénytelenebb és a leggyengébb volt a magyar ipar, mert annak szálai nem a föld mélyében, hanem annak csak felületén terjedtek szét, kitéve a fejlődés akadályainak, az ellenséges lábak eltaposásának.

A magyar nép tömegeinek s a tömegekben a társadalmi élet irányítóinak s a családoknak feladata az eddig elmulasztott kötelességeket pótolni, nemes elhatározással támogatni a hazai ipart s ezzel szolgáltatába szegődni a

magyar érdekek istápolásának s a nemzeti ügy védelmének.

A magyar ipar támogatásának s az ettől el nem választható nemzeti érzés és öntudat széles mederben való életrekelésének, csak úgy lesz gyakorlati eredménye és sikere, ha ezt a magyar nők és honleányok veszik a kezükbe.

A nemzet életszála és gyökerei a családi élet szentélyébe nyulnak vissza, oda, ahol a szeretet istenének oltárán a legnagyobb áldozatot s a legszentebb kötelességeket az édes anyák rójják le. És ahol az anyai szeretet isteni és emberi hivatását nap nap után tölti be, ugyanott abban a családi szentélyben s a honleányi szív melegségéből táplálkozik a másik érzés is, a hazaszeretet érzése, amelyet a magyar nő az anyai csóknak hevével leheli be gyermeke lelkébe. Igen, a családi élet szentélyében két oltárnak öröktűze lángol, az egyik az Istené, a másik a hazáé, mindkettőnek védangyala a magyar nő, mindkettőnek tűzét saját lelkével és vérével táplálja és élesíti a magyar édes anya, a magyar feleség, a magyar honleány.

A magyar nő szívében lángoló hazaszeretetének tüze ad erőt és tápot az apának, a férfinak az élet küzdelmeihez, ez ad világosságot, nemes érzést, becsvágyat és lelkesedést az ifjunak, s ennek maradandó nyoma a serdülő gyermek szívében hivatására ébreszti s oktatja a jövő nemzedéket.

Jól mondja Vörösmarthy Mihály a magyar nőkhez intézte költő szövegét:

„Kezdedben a gyermeknek álmai,
Tündérvilága lelkes ifjunak,
A férfi boldogsága, — játszani
Ily drága kincsek nem adattanak!”

Es ha igaz, hogy a magyar nő kezében van a gyermeknek álma, a lelkes ifjunak tündérvilága és a férfinak boldogsága, akkor igaz az is, hogy ezekkel együtt a magyar nőnek kezében van letéve, a magyar nemzet sorsa is.

Es ha igaz, hogy a magyar nőnek nem szabad játszania azokkal a drága kincsekkel, a mik a gyermekek édes álmában, a lelkes ifjak tündérvilágában s a férfi boldogságában vannak meg, akkor még kevésbé szabad kockára tenni azokat a drága kincseket, a melyekkel a magyar nemzet sorsát jóráválttatni s hazánk megerősödését biztosítani lehet.

A magyar nőkhez, Aradváros és vármegye hölgyeihez vannak címezve az én igénytelen szavaim, a melyek bár az egyén hazafini lelkéből fakadnak, de azért hallgassa meg és fogadja mindenki úgy, mintha egy egész nemzet keserűségének tárogatója szólana a magyar szívekhez.

Mélyen tisztelt hölgyeim!

A mai összejövetelnek magasabb célja, mélyreható jelentősége és nemzeti hivatása van. Aki ide eljött, az ne csak külsőségekkel tanuskodjék törekvéseink mellett, hanem magyar szívével legyen itt s magyar lelkével maradjon közöttünk akkor is, ha már hazament. Ez ünnepélyes óra nem ad teret a hiúságok kielégítésére, de megosztott munkát követel mindenkitől, aki érzi és tudja, hogy nemzeti nagy küzdelmünkben ki kell vennie részét a nagy és kis örököknek, a nagyok befolyásával, a kicsinyek-

nek tömegével. Egymásra vagyunk utalva, nincs különbség közöttünk a jó szándékban, az erős akaratban, a becsületes törekvésekben és szerencsétlen nemzetünk sorsa iránt táplált érzéseinkben; de ha van közöttünk különbség rangban, műveltségben, vagyonban és egyéb előnyökben, akkor ezek mind csak arravalók legyenek, hogy amennyiben az örök végtet ez anyagi és erkölcsi javakból némelyeknek többet juttatott osztályrészt, annál több és nagyobb legyen a honleányi kötelességérzet, akarat és áldozatkészség nemzeti hivatásunk betöltéséhez.

A mi egybegyűléseztünk célját az képezi, hogy a vértanúk városának, Aradnak és Aradmegyének hölgyei és honleányai csatlakozzanak azon lelkes mozgalomhoz, amely szerte a hazában megindult a magyar ipar felkarolása, támogatása s megerősítése végett, s itt is, Aradon és Aradmegye minden községében terjedjen szét a magyar nők iparpártoló szövetségének tevékenysége, hogy Magyarország iparát és kereskedelmét lépésről-lépésre hódítsuk vissza önmagának, amely ipar és kereskedelem idővel a mi büszkeségünk s minden külföldi anyagi behatással szemben, a mi nemzeti ellenállásunk egyik legnagyobb erőssége legyen.

Ne hozakodjék elő azzal senki, hogy a külföldi s elsősorban az osztrák iparnak kiszorítása a magyar ipar támogatásával igen nehéz lesz, vagy hogy épen lehetetlen. Ennek a kijelentésnek a háta megett csak a megszokott kényelem, vagy a kishitűség, vagy a nemzeti feladatok iránti közömbösség húzódik meg. De-hogy nem lehet! De, hogy lehessen. Ahhoz első sorban: akarni kell, erősen akarni. Mert ahol erős az akarat, ott biztos a siker. Ne kicsinyelje senki sem erejét, ha elhatározása erős, akarata szilárd.

A vízcsepp is csak kicsiny és jelentéktelen, de kitartó esésével sziklát váj keresztül. Ez a kicsiny természeti erőnek nagy eredményéről tesz tanuságot. Vagy viszont, a vízcseppek, mikor óriási tömegükkel a félelmetes tengert alkotják, s ha vadul tomboló hullámaik leküzdhetetlen természeti erők lennének, akkor miként lehetne az, hogy az emberi ész parányisága s az emberi kéz gyarlósága által alkotott hajó könnyű szerrel aprózza fel a hullámokat s büszkén küzd le az elemek fékezhetetlennek látszó hatalmát.

Ha az emberi elszánt akarat, tudás és lelkesedés meghódításra készíti a természeti erőket, akkor ne állítsa senki se azt, hogy az emberi gyarlóság által istápolott megszokások és akadályok felett ne diadalmaskodjék a nemzeti önérték s a női szív honszeretetével felvértezett erős elhatározás, leleményesség és kitartás.

A most megindult nemzeti mozgalomban nem anyagi áldozatokról, nem tagsági díjak befizetéséről, nem arról van szó, hogy a mindennapi szükségletek beszerzésénél kínálkozó előnyök indokoltanul a vásárló által feláldoztassanak, hanem igenis arról, hogy a magyar gyári és kézműiparnak, sőt a háziiparnak is azon készítményei, amelyek nemcsak igényeinknek felelnek meg, de versenyképesek is, azok, mint hazai termelvények méltányoltassanak s minden egyéb külföldi áru felett előnyben részesíttessenek.

Minden szükségletünket, kezdve a legapróbb, legigénytelenebb tárgytól egész a nagyértékű és legszebb dolgokig, csakis a hazai ipar készítményeiből szerezzük be. És csak olyan dolgoknál tegyünk kivételt, ahol ezt ama kényszerűség szabja elő, hogy magyar területen az illető iparcikket elő nem állítják, nem termelik.

Es itt is, ahol reá vagyunk utalva a külföldi készítményekre, azokat, minden más egyéb országok iparának igénybevételével szerezzük be, csak ne Ausztriából, amely selejtes készítményeinek beözönlésével tartja lekötve iparunk fejlődését, haladását, nemcsak, de gyűlöletes viselkedésével állami létünk és önállóságunk lelketlen elnyomójaként jelentkezik mindenütt, széles e nagy világon.

Forduljon meg bárki is Európának bármely kisebb vagy nagyobb országában, lépjen be az osztrák-magyar követségek és konszultások helyiségébe, a melyeknek fenntartásához az önálló Magyarországnak millióit fordítja a közös natalom, ott elszomorodott szívvel kell tapasztalunk, hogy Magyarországnak zászlója, cimere, jelvénye helyett kizárólag csakis osztrák zászlót, címet és jelvényt találunk; magyarul keveset értő és beszélő tisztviselő elvéve talán előfordul, de magyar hivatalnokot, a ki a magyar érdekeknek volna becsületes képviselője, nem fogunk felfedezni sehol. De ez még csak hagyján, mert ez politikai, közjogi sérelem és megaláztatás, azonban minden nagy követség vagy konszultus óvatosan védi az osztrák közgazdasági és ipari érdekeket, a magyar gazdasági és ipari szempontok teljes figyelmen kívül hagyásával, mintha Magyarország, mint önálló ország még csak nem is léteznék. Sőt egész bizonyossággal állítom, hogy ezek a közösnek csufolt feketesárgával bélelt intézmények, a külföldön tartózkodó magyar állampolgárokat egyszerűen elsikkasztják s a magyar embereket csakis mint osztrák állampolgárt kezelik. Hogy ismerje tehát a külföld a magyar ipart, mikor Magyarországot sem ismeri. De ha a külföld nem ismeri, ez lehet a külföldnek vagy az osztráknak hibája, míg ha mi nem ismerjük magyarok, mi nem támogatjuk, mi nem karoljuk fel a hazai ipart, ez már nálunk nemcsak hiba, hanem bűn és szégyen. Ebbe a bűnbe ne essünk, ez a szégyen ezután ne érjen bennünket.

Nemcsak az osztrák felfogás és híresztelés szerint, de igen sok magyar ember is csakugy felületesen dobja ki a szót s veti oda az ítéletet, hogy magyar ipar nem létezik, vagy ha van, az csak kezdetleges, elmaradott és drága. Ez pedig nem igaz, mert a magyar ipar már versenyképes s ha egyes készítményei talán nem oly tökéletesek mint Amerikának, Angliának, Franciaországnak vagy Németországnak iparcikkai, de az osztrák gyártmányok és készítmények jóságát okvetlenül túlszárnyalják.

E minőségben e önynek s a hazai gyártmányok versenyképességének igen érdekes példát tudnám felhozni. Így például a zsolnai posztógyárban készülő ruhaszövetek, a melyeknek jóságában és tartósságában az elfogult magyar fogyasztó nem bizik, kiszálltának nagy mennyiségben Németországba s onnan visszaküldve, a magyar szövet és posztó mint német gyártmány gyorsan talál a magyar fogyasztó közönség előtt hitelt, meg vevőt: is.

Ime egy másik eset, — a milyen nagyon sok van. A tornaszekrények és kötélárak oly töltés kivételben állítatnak elő Bácskában, Futakon, hogy a bécsi nagy cégek megrendeléseiket innen eszközlik sezek a magyargyártmányok nemcsak Ausztriában szerepelnek mint osztrák iparcikkek, hanem Ausztriából visszakerülve hazai kereskedőinkhez, szintén mint kitűnő osztrák készítményt adják el azokat.

Vagy hogy aradi példát hozzak fel, tessék bemenni Maresch Gyula üzletébe, a hol némely válogatos vevő a magyar fésűt fitymálva dobja félre, de nagy szakértelemmel dicséri egy másik fiokból előkerült fésűnek legfinomabb angol minőségét, amelyek itt Aradon a Riedl-féle fésűs műhelyben készültek.

Hogy mennyire nem kezdetleges, mennyire solid, mennyire jó és versenyképes már régóta a magyar ipar, annak — azt hiszem — leghangosabban beszélő bizonyítékát hozom fel közvetlen tudomásomból. Nem dicsekvésként, csak egyszerű tény gyanánt hívom fel a jelenlevők figyelmét arra, hogy hány háznál, hány családnál vannak meg még most is használatban és teljesen jó karban azon butordarabok, a melyek 40—45 évvel ezelőtt az én édes apámnak *Barabás* Péternek aradi asztalos műhelyéből kerültek ki.

De hát jól van, legyen részben igazuk azoknak a honfitársainknak is, a kik kifogásokkal illetik a magyar iparnak némely készítményeit. Ne ielejtsék el azonban, hogy az a készítmény első sorban magyar Magyar gyárból került ki, magyar kéz csinálta, magyar föld termelte az anyagát, magyar gyáros, iparos, munkás szerzi vele kenyerét, magyar emberek használatára készültek. Hát mindezek nem teszik előttük magyar emberek előtt erkölcsileg becsesebbé, szebbé, kedvesebbé azt az iparcikket? Nem-e közelebb áll az a magyar készítmény szívünkhöz, érzelmeinkhez, zsebünkhöz és pedig sokkal közelebb, mint az idegen országnak gyártmánya, az idegen kéznek terméke?

Nézzetek meg az édes anyát. Hánynak gyermeke nélkülözi a természet előnyeit, hány gyermeket sujt az alkotás mostoha keze, de azért az édes anyának még is az a legszebb, csak azért, mert az ő gyermeke. Hány gyermeknek van testi és szellemi hibája, hány gyermeket ragadnak magával rossz hajlamai, hány gyermeknek nevelése nem sikerül, de az a gyermek az édes anyának még is kedves, csak azért mert az ő gyermeke. Ez a lélektani igazság az anyai szereteten épül fel.

Hát a hazaszeretetnek nincs lélektani igazsága? De van. S ez a lélektani igazság tegyen széppé, kedvessé előttünk mindent és pedig elsősorban azért, mert — magyar.

Minden magyar nő, ha betér akármelyik hazai üzletbe, bármire is legyen szüksége, első sorban azt jelentse ki, hogy csakis magyar ipar készítményt kíván beszerezni, ehhez feltétlenül ragaszkodjék s követelje annak igazolását, hogy amit előkér vagy vesz, az hazai termék. Osztrák iparcikket senki se vásároljon s még csak megtekintésre se méltassa. Ha minden magyar nő ezt elhatározza s akaratának érvényt is szerez, akkor semmi szükség nincs arra, hogy hazai iparosainkat és kereskedőinket külsőleg vagy egyéb eszközökkel befolyásoljuk az osztrák ipartermékek kiküszöbölésére. Minden üzlet aként rendezkedik be, amiként ezt a fogyasztóknak és vásárlóknak kívánsága, igénye követeli. Ha az üzlettulajdonos másként cselekszik, az az ő dolga. A mi dolgunk az, hogy minden magyar asszony, magyar leány, magyar iparcikket követeljen.

Nem kevés ellenvetést találunk azon a téren, hogy a magyar ipar minden tekintetben nem elég tökéletes, nem elégíti ki, különösen a divat külsőségeivel járó igényeket.

Hát ez lehetséges és bizony gyakran elő fog fordulni. Azonban kedves hölgyeim, a hazaszeretetnek szent nevében ne resteljék egy rövid időre mérsékelni túlfeszített igényeiket és ne sajnálják egy kevés korlátozását az üres, de drága hiúságnak. Erre csak addig van szükség, amíg a magyar ipar erőhöz kap s a míg ez erőből oda fejlődik, hogy minden igényt kielégíteni képes. Hiszen a hölgyek nagyobb és

súlyosabb áldozatra is képesek. Mennyi hiúság marad el, mennyi lemondásnak néznek eléje, mennyi megpróbáltatásnak szenvedéseit kell elviselnök, hogy ennek nyomában egy új életnek öröme és boldogsága fakadjon. Ehhez képest milyen kevés az, amit a hiúságból áldoznának, milyen lényegtelen amiről le kell mondaniok, milyen mosolyra keltő az a megpróbáltatás és az a szenvedés, amelynek ki lehetnek téve, de amelynek nyomában szintén új élet fakad, a magyar iparnak élete, fejlődése, megerősödése s versenyképessége, a mi nemzeti örömünkre, a mi hazánk boldogságára.

Ne használjon, ne vásároljon senkise osztrák iparcikket. Ne gyarapítsuk ezzel Ausztria befolyását népünkre, hanem korlátozzuk nemzeti létünk elnyomására szabadon garázdálkodó anyagi és erkölcsi erőit. De ellenkezőleg, minden magyar nő és honleány csakis magyar iparcikkal fedezze házának, konyhájának, önmagának és családjának összes szükségleteit, mert ezzel nemcsak a magyar ipart állítjuk lábra, de fokozzuk nemzeti önértetünket is azzal a jól-eső tudattal, hogy minden darabot, a mely rajtunk van, minden tárgyat, a mit szemünk lát és kezünk érint, a magunk gyárai készítettek és magyar kezek munkája állították össze.

Midőn a magyar iparról beszélek, nehogy félreértsem valaki, s nehogy elfogultsággal vádoltassam. Mert én a magyar ipar termékei alatt a magyar állam területén bárki által gyártott, házilag vagy kézműiparral létrehozott készítményeket értem. Magyar, román, tót, szerb, vagy német ember gyárából és műhelyéből kerül ki ez országban bármely iparcikk, az előttem mind magyar ipar, mert e kizárólag közgazdasági és kenyér kérdésben nem szabad felállítanunk nemzetiségi, vallási vagy társadalmi különbséget. Mindannyian a kik ez országban élünk, a magyar hazának egyenlő polgárai, polgárnői vagyunk, ugyanazon jogoknak védelme, ugyanazon kötelezettségeknek terhe alatt. Egy közös érzés és kötelesség vezessen Magyarországon mindenkit, a magyar ipar megeremtésében, felkarolásában, támogatásában.

Kiszámíthatatlanok azok az anyagi és erkölcsi előnyök, a melyek gyors egymásután fognak megnyilatkozni, a politikai, közgazdasági, társadalmi és családi életben, ha erős akarattal és ellentmondást nem tűrő lelkesedéssel támogatjuk a magyar ipart. És ezek között az előnyök között egyik legbecsessebb lesz egy olyan iparos osztálynak megeremtése, amely szakképzeltsége, megbízhatósága és műveltségénél fogva a legtekintélyesebb társadalmi tényezővé és a magyar nemzeti törekvések erős váravá küzd fel magát.

Egy ilyen iparos osztálynak megeremtése sok társadalmi kérdést fog megoldani. Megszünteti az ijesztő alakjában jelentkező kívándorlásokat és egy tisztességes pályát nyit meg a magyar művelt ifjúságnak, a mely eddig nem annyira előítéletből, mint inkább azon aggodalom folytán huzódott az iparos pályától, mer nem volt kilátása azon boldogulni.

De mihelyt a magyar ipar nemcsak tengődik, nemcsak elszigetelve küzködik, de hódító utját itthon megkezdette; mihelyt kialakul egy szakképzett és művelt iparos osztálynak a jövője, a magyar ifjúság egy tekintélyes része azonnal helyet kér magának a becsületes ipari foglalatosságban, a mely az egyének boldogulását, a nemzetnek pedig anyagi megerősödést biztosít.

Én ismerem a magyar iparost, az ő szerénységében s az ő műhelyében is. Az ő lényében össze van forrva a munka és a hazaszeretet. Én emlékszem gyermekkoromból egy versre, a melynek igazságát ma is tudom, ma is val-

lom, ma is büszkén hirdetem. Így szól a magyar iparosról egyik ihletett költőnk:

„Csókold meg azt a tiszta két kezet,
Melyet a munka így megkérgezett.”
E kéz az, mely fészket rak a családnak,
Ez, amelyet a szegények áldva, áldnak.
Ez gyógyít, hol szenvedők sebe vérez,
Ez fordul — összetéve — Istenéhez.
E kéz, mikor veszélyben van a hon,
Ott tapad meg a kardmarkolaton;
S az ellenségnek ez az ősi kard
Vérrel írja fel: Ne bántsd a magyart!”

A magyar nők most megindult lelkes mozgalmának gyökere már régi keletű, visszamegy egész 1844-ig, amidőn a mi lánglelkű Kossuth Lajos apánk és kitűnő honfitársai egy iparvédegyletet alapítottak, Kossuthnak e jelszava alapján: „amit nekünk a honi ipar nyújthat, azt idegenből venni, hazánk elleni bűn.”

Mint a mult idők harsonája, úgy hangozék most is e jelszó. S mint akkor, úgy találjon most is visszhangra minden magyar szívében. A magyar nők akkor is hatalmas részt követeltek maguknak s jó deldával mentek elő a mág-nás asztalok. Magyar ruhát hordottak, magyarul beszéltek, magyar táncot jártak, magyar zenét hallgattak s amit csak az akkori kezdetleges magyar ipar teremthetett, abból magyar kiállítás rendeztek s magyar butorok és házi-eszközökkel töltötték meg lakóházaikat, otthonukat.

A magyar nők abban az időben is hódol-tak a divatnak, akkor is sokat adtak a külső-ségre, sőt a hiuság is befolyásolta elhatározá-sukat, de mikor a magyar nők szívét a nemzeti érzés lelkesítő ereje töltötte be, a mikor nem az egyéni gyarlóság dőlgetéséről, hanem a haza iránti hűség és kötelesség betöltéséről volt szó, akkor Kossuth Lajos iparvédegyleti eszméje az első pillanattól kezdve hi-tetetlen népszerűsége talált s hevítő ereje fokozta a nemzeti lelkesedést. Ezen nagyszabású mozgalmak ismertetéséből közlöm, hogy midőn a védegylet keletkezett, a nők csakis kartonra voltak utalva, mert ez volt az egye-düli honi termék. Pesten alig volt kapható ne-hány egyszerű mintázatu magyar szalag, egyál-talán pedig nem volt lelhető a pesti gazdag áruházakban semmi olyan holmi, a mit a di-vatvilág izlésesnek mondhatott. Essem a hölgy-világ, sem a férfiak nem jöttek zavarba, ki-nyujtá kezét mindenki az egyszerű honi ké-szitmény után s büszkélkedve tüntetett a haza mellett. Mikor a férfivilág irányadó tagjai, a magyar hölgyek szép példáját látták a honi karton felkarolásában, mintegy ostromolva üri-ték ki a gácsi posztógyár pesti raktárait s bol-dognak érezte magát mindaz, a ki ha mást nem kapott, hát honi daróc posztóban jelenhetett meg.

A daróc posztós honfiakat a kék karton-ruhás honleányokat, Kossuth Lajos azon ma-gasztos szavai tették a honi eszme s a honi ipar iránt fogékonnyá, melyek a védegylet népszerűsítése végett tartott egyik beszédében ilyképen hangzottak el ajkairól:

„Ha az öreg Franklin azt mondhatta az angol alsóházban, hogy honának fiai és leányai mindaddig büszkék kopott és foltos ruháikra, míg naguk njat készíteni maguknak képosok nem lesznek, nálunk ily nagyfokú önmegtaga-dásra nincs szükség, bizonyítéka ennek a meg-nyitott iparműkiállítás. Nekünk csak a külföl-dieskedés szenvedélyéből kell kivetköznünk s követnünk sok jelesünk s kiváló nagyjaink pél-dáját.”

A magyar iparnak mai előhaladott álla-potában, a magyar férfiak nincsenek rászorulva a darócposztóra s magyar hölgyeink nincsenek ráutalva a karton ruhára. Mennyivel kevesebb tehát az áldozat s mennyivel több a nemzeti kötelesség most, mint volt 62 évvel ezelőtt. Ha

azonban az erős elhatározás és hazánk jövője iránti lelkesedésünk most csak annyi lesz, mint a mennyit a 62 év előtti honleányok és hon-fiak kifejtettek, akkor Magyarországot csakha-mar visszahódítottuk önmagunknak, akkor por-szem enkind bár, de feltartóztatlanul hordjuk össze a különböző politikai, közjogi pártok és társadalmi osztályok mindegyike által óhajtott és keresett nemzeti biztosítékokat, arra, hogy Magyarország önálló, szabad és független le-gyen.

A mult időknek említett tiszteletreméltó mozgalmá nem járt a kellő eredménnyel, mert a lépésről-lépésre tett haladásnak útjában állot-tak a szabadságharc véres eseményei, a me-lyeknek lezajlása után, az 50-es években, a lel-kesedés kitörő szavait és érzelmeit elfojtották az osztrák önkényuralom némaságra és tétlen-ségre kárhoztató keserves napjai. Azonban a mostani nemzeti küzdelem nem hirdeti a forra-dalmi eszméket, nem gondol a fegyveres ellen-állásnak bizonytalanságára, hanem bizva a ma-gyar alkotmány erejében, a törvények szentsé-gébe, a magyar társadalom hazafiságában s a magyar családok hazaszeretetében, olyan terü-leteket kíván meghódítani társadalmi és egyéni törekvésekkel, a melyek a türelem csendes ide-jében, e nemzetnek gazdasági erejét igyekszik talpra állítani. A régi helyébe új nemzedék lé-pett. A nagyszülők és szülőknek nyomába, a gyermekek és unokák kerültek, de ugyanazon nemzeti feladatokra vagyunk mi is hivatva, a mikre hivatva voltak áldozatra kész elődeink. Nekünk is az a kötelességünk, hogy az utánunk nővő magyar nemzedéknek szabad hazát, erős nemzetet, boldog jövőt biztosítsunk.

Ennek elérésére a leghálásabb tér s a ke-zünk ügyében fekvő kitűnő alkalom, a ma-gyar gazdasági érdekek istápolása, a magyar ipar lelkes felkarolása s kitartó, becsületes támogatása. A legszebb megoldás s a sikernek minden előnye pedig csak úgy van biztosítva, ha ezt a nemzeti mozgalmat a magyar nők szívének lelkesedése s ennek nyomában az ő hűséges kitartásuk irányítja.

E mozgalom kezdetén s a mai ünnepélyes órában elébe tartom Arad hölgyeinek Kossuth Lajos szövegének azt a részét, a melyet akkor országsszerte úgy hallgattak és olvastak, mint a haza jobb jövőjeért égbe röppető nemzeti imát, a melynek meggyőző igazsága előtt mindnyá-jan meghajolhatunk s amely ezt üzeni nekünk: „Az, a mit a nemzeti műipar a nemzetek nagy-ságához és boldogításához nyújt, sokkal nagyobb és fontosabb, mint a győzelmes fegyverek hódí-tásai. Ezek elnyomott népek tetemein lépnek előre, hogy egy hallgatag temetővel többet csatoljanak a történetben feljegyzett szomorú események tömegéhez és az állam határához; a műipar ellenben a béke malasztjával hódítja meg a nyomort, hogy közboldogsággá emel-kedjék és amaz átkos mondást: hogy véres verejtékkel keresi meg kenyerét az emberiség, a l nagyobb áldássá teszi. A műipar kincset gyűjt a nemzet tárházába, mely önmagát eltelve, haladtában nő, mint az örök idő és a teremő ész és munkás kéz hatalmával megsokszorítja annak értékét, amit Isten kegyelme a honnak adott.”

A mai gyűlés ünnepélyes órájában nem felejtkezhetünk meg azon iparpártolási mozgal-makról, amelyek Arad város és Aradmegye te-rületén szétszórtan indultak meg több-kevesebb sikerrel végzik nemes hivatásukat. Ám de ezek egyike sem volt képes számottevő eredményt létrehozni s a dicséretes jó akarat és a kísérle-tek szárnypróbálgatásain túl nem is jutottak De nem is juthattak. Mert ne mosolyogja meg ktjelentésemet senkisé, ha azt állítom, hogy ennek oka abban rejlett, mert ezen iparpártolási eszmék és jóakaró törekvések, valamennyien az

elméletek körlorgásában mozogtak s férfiak által irányítottak. Hiába beszélünk, a férfiak az ilyen kérdésben kevés a gyakorlati érzéke, mert hiszen a háztartásnak minden kicsiny vagy nagyobb darabjait, vagy csakis a nők, vagy pedig a férfiak családjuk nő tagjának társasá-gában vásárolják meg s mindkét esetben egye-dül a nőnek ízlése, gyakorlati érzéke és mond-juk, hogy akarata vagy szeszélye dominál. A férfi a kiválasztáshoz vagy hozzájárul, vagy türi, vagy beleegyezik, vagy nem egyezik bele, de az bizonyos, hogy legfeljebb csak fizet.

Az életnek ez a gyakorlati megnyilvánu-lása teszi egyes-egyedül a nőt képesnek és alkalmasnak arra, hogy a magyar ipar pártol-ásának apostoli munkáját elvégezze. A nőnek semmi nehézséget nem okoz, ha minden üz-letbe azzal lép, hogy magyar iparcikket akar vásárolni, ezzel az erélyes fellépéssel szemben a netaláni ellentmondás és kifogás udvariasan elhallgat s tíz nőnek, száz asszonynak, ezer leánynak kívánsága csakhamar magyar készit-ményekkel fogja benépesíteni iparosaink és kereskedőink üzleteinek állványait, raktárait.

A magyar iparnak becsületes pártfogása által adunk tartalmat és életet a költő szóza-tának, amely azt énekli „Hazádnak rendületle-nül légy hűve, oh magyar.” Ezt a szöveget nemcsak énekelni kell, de követni is. Mert bizony nagyon fonákul veszi ki magát az, hogy amíg egyfelől ajkunkról buzgón száll az ég felé dalunk: „Bölcsöd ez s majdan sirod is, mely ápol s eltakar”, addig másfelől az élet valóságában osztrák polyában és párnák között alussza édes álmát a bécsi bölcsőben ápol-t gyermekünk, mikor pedig a sir szájához ér a befejezett élet, akkor kihűlt testünket osztrák pléh koporsó és az eltakaró sirhant magyar földjét bécsi osztoruk és szallagok özöne be-ritja be.

Persze, hogy a halottnak az mindegy, de nem mindegy az élő nemzedéknek, a mely ma-gyarnak született, magyarként akar élni, és magyarként akarja eltemetni kedveseit.

Mélyen tisztelt hölgyeim!

A mai napnak emlékezetesnek kell ma-radnia abban a nemes elhatározásában, hogy Aradvárosának és Aradmegyének hölgyei, asszonyai és leányai mindannyian, és pedig nemzetiségi felekezeti és társadalmi különbség nélkül erkölcsi kötelességet vállalnak s lelkük-ben fogadalmat tesznek minden nemzeti ügy-nek s a jelen esetben a magyar iparnak jó-akaró és őszinte támogatására. Onok a magyar családok védangyalai, az önök családi szenté-lyében tehát csak olyan dolgok foglalhatják el a tért, amely eredetében és rendeltetésében ma-gyar.

Erre a célra egy erkölcsi szövetséget kell alakítani, nemcsak azért, hogy átérezzék a honleányi kötelességnek szentségét, hanem azért is, hogy egymást figyelmeztessék, buzdítsák, lelkesítsék s a mindennapi életben úgy csele-kedjenek, a miként hazaszeretettel telített szí-vük hajlandósága, a magyar ipar pártolásának nagy kérdésében, mai megjelenésükkel is oly fényes bizonyosságot szolgáltatott.

És hogy valami külső jele is legyen erős akaratuknak, honleányi elhatározásuknak, arra is kérem, e női gyűlésen megjelenteket s min-den magyar hölgyet, a ki szent ügyünknek erkölcsi társává szegődik, hogy ne idegen-kedjenek a Tulipán jelvénynek viselésétől és terjesztésétől, hogy minden iparos és kereskedő már erről is ismerje fel, miszerint a ki azt vi-seli, szigorúan betartja a magyar ipar védel-mére elvállalt erkölcsi kötelességet.

Ezen külső jellel és erkölcsi fogadalom-mal szemben, elenyésznek az ellentállás kísér-tései, a kicsinyes gondolatok pillanatnyi aka-

dályai s diadalt fog aratni annak a mondásnak igazsága, a hol erős az akarat, ott biztos a siker, a mely sikerben én, lelkem teljes hitével csak bízni tudok.

A magyar nők eme dicséretes elhatározása után még egy másik feladatot is meg kell oldani, a mely feladat független a hölgyek lelkesedésének megnyilatkozásától, s a férfiakra rója a gyakorlati megoldásnak sok teendőit. Mert mit ér a hölgyeknek lelkes elhatározása arra nézve, hogy a hazai ipart készséggel támogatják, ha nem ismerik a forrásokat, nem tudják a módokat, vajjon hol és merre lehet beszerezni az igényeket kielégítő magyar cikkeket.

Erre nézve a mai gyűlés szellemének és tekintélyének védőszárnyai alatt, alakítandó lenne egy szervező-bizottság, ügybuzgó és tevékeny férfiakból, amely beszélje meg minden gyakorlati kérdéseket, a melyek szerint nemzeti céljaink könnyű módszerrel és kiméletes eszközökkel elérhetők. Ez a szervező-bizottság korlátlan megbízással járna el, nehogy a mi lelkes hölgyeink, értekezleteken való meghívásokkal, vagy apróbb, részletességekkel zaklatassanak. A hölgyek a maguk érzelmi hatáskörükben meg fognak felelni erkölcsi kötelességüknek s így a gyakorlati munkából vegyék ki részüket a férfiak is, akár egy iparpártolási tanács ügykörében, akár más alkalmas formában. A fő az, hogy könnyítsék meg segítő munkájukkal, a honleányi törekvések sikerét.

Az előadottakban voltam bátor vázolni a magyar nőknek, honleányi rendeltetésükből kiolyó magasztos hivatását, továbbá azon szent és hazafias célt s ennek némi gyakorlati irányítását, amiket nemcsak magunk elé tűzni, de megközelíteni s lehetőleg el is érniünk kell. Miként sikerült az én igénytelen előadásomnak az önök lelkiületére hatást gyakorolni, azt nem tudom. De azt tudom, hogy lelkem őszinté szózata csakis becsületes törekvésnek, nemzeti ügyének s a magyar ipar fellendülésének

óhajtott önzetlen szolgálatot tenni. Vajha szavaim ne lettek legyen a pusztában kiáltónak szavai!

Ezeknek végeztével engedje meg nekem Aradváros hölgyeinek e diszes gyűlése, hogy a példaadás okából már megemlített s röviden méltatott 1844-ik évi Kossuth Lajos-féle nagy-szabású iparvédegyleti mozgalom egy jelenetére visszatérjek.

Azon perctől kezdve, amikor Kossuth Lajos kibontá a védegylet zászlaját, semmi másra nem számított, csakis a magyar társadalomra s első sorban a magyar hölgyekre. Tudta azt, hogy a nemzeti létnek ez elszánt küzdelméből a magyar nőknek elmaradniok nem szabad, mert nélkülök bizonyos az elbukás. Az ő lángszavára, mint a varázsütésre megszűnt a magyar nők hidegsége és közömbössége, s ime ott találjuk a magyar ipar védelemben a társadalom minden osztályát, a főrangú hölgyektől elkezdve, az iparos nőkig mindenkit. A mágnás hölgyek közül kiválóan lelkes buzgalmat tanusítottak az első magyar felelős miniszterium elnökének, gróf Batthány Lajosnak neje és gróf Károlyi Györgyné.

Mikor a pozsonyi országgyűlés feloszlattatott s a két mágnás hölgy férjeikkel együtt Pestre érkeztek, akkor a nemzeti lelkesedés és sikernek reményétől megittasult tömegek, egy szép estén lobogó fáklyákkal, előbb a Battyányi féle hatvani-utcai palota, majd onnan a gróf Károlyi György féle főúri kastély elé vonultak s két nemesszívű honleányt, a példájukkal előjáró mágnás hölgyeket fáklyászenével tisztelték meg. Az elhangzott zene és ének után egy kis küldöttség járult gróf Károlyi Györgyné elé, a melynek üdvözlő szavaira a nemes grófnő így felelt: „Az Önök fáklyái ki fognak aludni, de a szívünkben élő hon-szerelem lángjának kialudni nem szabad soha, nem még akkor sem, ha már sem én, sem Önök nem lesznek, mert ennek a lángnak örök tüzként kell lobogni a mi gyermekeink, unokáink s a még későbbi nemzedékek lelkében!”

Ennek a nagy magyar asszonynak, gróf Károlyi Györgynének két unokája itt ül most mi közöttünk. Az egyik gróf Károlyi Gyula, a másik az ő hitvese, gróf Károlyi Melinda, — mindkettőnek lelkében ott lobog a nagyanyának lelkéből örökölt hazaszeretnek lángja, amelynek világossága előttünk vezető fény, melegsége pedig a mi lelkünkben is jól eső érzést fakaszt.

A mi aradi mozgalmunkat, a nagy magyar asszonynak méltó unokája, gróf Károlyi Gyuláné indította meg, ő állott ennek élére s ő viszi a mai szép gyűlésünk elnökségét. A mi hálánk és köszönetünk ezért csak üres beszéd, de tartalmas, értékes és dicső lesz a hála és köszönet, ha előttünk továbbra is jó példával haladva, az a jövő nemzedéknek ajkáról fog elhangzani s ha e hála és köszönet a virulóvá emelkedett magyar iparnak erős talapzatára lesz felírva, s egy boldog nemzetnek fiai, egy megelégedett ipar osztályának koszorújával lesz körülírva.

Ugy hiszem, hogy a nagy-gyűlés együttes érzelmének leszek szószólója, ha itt e helyen gr. Károlyi Gyuláné urnő előtt elismerésünknek s őszinte ragaszkodásunknak adok kifejezést azzal, hogy jó példával menjen előttünk, mi pedig lelkesedésünkkel őt követni fogjuk.

Mélyen tisztelt hölgyeim!

A mi édes hazánk szomorú sorsának érzülete hozott össze bennünket s ez forrasztotta össze lelkünket. Ha pedig szét megyünk, vigyük el otthonunkba a nemzet iránti kötelességnek tudatát s azt a szent fogadalmat, hogy a magyar iparnak támogatásával hazánk sorsát jóra fordítjuk. A kilátásba helyezett nyomor és szenvedéseknek küszöbén: segítsünk magunkon, hogy bennünket az Isten is megsegítsen.

Legyen sikere a magyar nők honleányi felbuzdulásának, hogy e sikerből áldás fakadjon édes hazánkra!

A szegedi színtársulat Aradon. Festetics Andor terve.

(Két színház helyeserése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 26.

Ismeretes dolog, hogy a hódmezővásárhelyi színház elnyeréseért meglehetősen makacs küzdelem folyt le a két rivális színigazgató: Szendrey Mihály és Makó Lajos, a szegedi direktor között. A versenyben Szendrey maradt a győztes, ami természetesen nagyon fájt Makónak, aki ilyenképen elesett a nyári állomás helyétől.

Makó, hogy valamikép kárpótlást keressen a hűtlen Hódmezővásárhelyért, — fűhöz-fához kapkodott s minden megkísérlehetőt megkísérlett, hogy társulatának nyári állomáshelyet biztosítson. Ez azonban nem sikerült neki. Végső elhatározásaként Festetics Andor grófhhoz, a vidéki színészet országos főfelügyelőjéhez fordult orvoslásért s arra kérte ezt, hogy járjon közbe Szendrey-nél a következő terv keresztülvitele céljából:

Miután Szendrey augusztusban és szeptemberben Hódmezővásárhelyt játszik s ez idő alatt az aradi aréna üresen áll: engedje át Szendrey Makónak erre a két hónapra a nyári színpárt. Ezáltal az aradi direktor nem kockáztat sokat, mert hiszen a maga újdonságait már bemutatta s ha azokat Makó is színrehozza, — ez nem árthat a jövő szezonnak. Emellett Makónak — ami természetes is, — épügy vannak olyan darabjai, amelyek a Szendrey műsorából hiányzanak, — mint viszont. Egy kis egészséges és nemes verseny sem árthat. Makó nem fog a jövő idényre tervbe vett újdonságokból semmit sem előadni, ellenben hajlandó Szendreynek anyagi kárpótlást nyújtani s arányosan hozzájárulni a nyári színpárt béréhez.

Festetics hajlandónak mutatkozott Makó ajánlatának közvetítésére s ily értelemben levelet is intézett Szendreyhez; a levél erősen hangsúlyozza a nemes verseny szükségességét s többek között némi gyengéd presszióval is kíván hatni, szemére vetvén Szendreynek, hogy noha ő az aradi színészet állandósítása érdekében kap 8000 korona évi szubvenciót az államtól, mégis Hódmezővásárhelyre pályázott, ami — Festetics szerint — nem felel meg az állam intencióinak.

Ezeknek előrebocsajtása után arra kérte Festetics Szendreyt, hogy menjen bele a felajánlott proпозиciókba, amelyekhez a részleteket azután meg fogják állapítani, s e célból Makó az aradi direktor igenlő válasza után azonnal eljön ide a tárgyalások lebonyolítására.

Noha a vidéki színészet országos felügyelője ilyen erősen pártfogásába vette Makót, a tervből mégis aligha lesz valami. Szendrey már ugyanis meg is adta a választ a felszólításra, s közölte Festetics-csel, hogy ő a szerződésben előírt előadásokat megtartja Aradon s azután megy Hódmezővásárhelyre, amivel kettős célja van: először is két hónapi pihenőt ad magának az aradi közönségnek, másodszor Hódmezővásárhelyt a jövő szezón újdonságaiból néhányat betanított társulatával s már jól pergő, alaposan gyakorolt előadásokkal tér vissza Aradra. Ezenkívül pedig nem kénytelen társulatát két

hónapig fizetés nélkül hagyni. Ami azonban a nemes versenyt illeti: ebbe hajlandó belemenni, ha viszont Makó két hónapra beengedi az aradi társulatát a szegedi színházba.

Az érdekes színházi helycsere ügyének kifejlődését nagy érdeklődéssel kísérik most a beavatott körökben, — ám bár valószínű, hogy Makó aligha fog ilyen alkuba belemenni.

SPORT.

+ A polgári lövészegylet közgyűlése. Az aradi polgári lövészegylet vasárnap délelőtti tartotta rendes évi közgyűlést Nagy Kálmán lövészmeister elnökle mellett. Kovács Vince tükár jelentése után a legnagyobb sajnálattal vették tudomásul Magyar Ferenc lövészmeisternek e tisztségéről való lemondását. A közgyűlés odaadó, lelkes működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Magyarinak. E után a tisztújításra került a sor melynek eredménye a következő: Főlövész mester: Múlek Lajos dr., lövészmeister: Domonkos Lajos, Nagy Kálmán, pénztárnok: Kosztka Emil, tükár: Kovács Vince, ügyész: Péterffy Antal, ellenőr: Klein Ignác, választmányi tagok: Andrányi Károly, Borabás Béla dr., Boros Vida, Domány József, Dobláshi József, Domonkos Gyula, Dörner Emil, Fejér Gyula, Feszler Károly, Hendi Ödön, Joó Béla, Kristyó János Keresztes Gyula dr., Lacza István, Magyar Ferenc, Maréscs Gyula, Müllig Mátyás, ifj. Müller József, Müller Károly, Nattland Bernát, Nikolett Sándor, ifj. Nachtnébl Ödön, Nyáry Vilmos, Pozsgay Lajos dr., Persa Péter, Probst Mór, Reichert Károly, Reinhart Kálmán, Réthy Viktor, Rozmanith Albert, Sallot Domokos, Stauffer Károly, Scherhag Jakab, Velcsor Géza dr., Waisz Dávid.

Küirják a választásokat. Koronatanács Bécsben.

(Április 9.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 26

A politikában nagy események vannak készülöben. Holnap koronatanácson dől el az a nagyfontosságú kérdés, hogy törvényes határidőn belül összehívják-e az országgyűlést vagy sem? Mindinkább több és több értesülés szól amellett, hogy a holnapi emlékeztetés koronatanácsa a választások kiírása mellett fognak dönteni.

A kabinet Bécsben.

Ma délután két órakor a kormány összes tagjai Bécsbe utaztak. A miniszterelnök előterjesztésére a felség elhatározta, hogy a kormány egyes tagjait külön-külön kihallgatáson fogadja. A miniszterek mind jelentést fognak tenni a helyzetről és elmondják nézetüket a teendőkre nézve. Bizonyosra vehető, hogy a kormány tagjai mind egy nézetben lesznek s így az uralkodónak könnyű lesz valamelyes elhatározásra jutni.

Természetes dolog, hogy a válságnak tengelye, a választások kérdése is a holnapi audienciákon fog eldőlni.

Politikai körökben beszéltek ma, hogy akár lesz választás, akár nem lesz választás, — mindenesetre meg fog jelenni egy manifesztum a nemzethez.

A miniszterek a királynál.

Bécsből táviratozzák: Beavatott politikai körökben azt beszéltek, hogy a holnapi magyar koronatanács, amelyre a kabinet valamennyi tagja ideérkezett, a

király elnöklésével dönteni fog, hogy a választások törvényes határidőn belül kiírassanak-e vagy sem?

A M. H. holnapi száma a következőket írja: Nevezetes és eredményeiben előreláthatatlan fontosságu eseményről kell hirt adnunk. Az összes magyar miniszterek ma Bécsbe utaztak, ahol a király holnap kihallgatáson fogadja őket, még pedig nem együttesen, hanem külön-külön.

Ertesülésünk szerint Fejérváry Géza báró miniszterelnök legutóbbi kihallgatásán jelentést tett arról, hogy a politikai helyzetet illetőleg a kabinet tagjai miként vélekednek. Teljes egyöntetűség a részletkérdéseket illetőleg megállapítható nem volt és ezért a miniszterelnök azt a javaslatot tette, hogy mielőtt végső döntés történik a politikai helyzet irányítása tekintetében, hallgassa meg a király az egyes minisztereket is, hogy közvetlenül módja legyen minden nézetet és véleményt, mely a kabinet kebelében fölmerült, meghallgatni.

A király elfogadta Fejérváry báró javaslatát és az első rendelkezés szerint a minisztereknek már szombaton kellett volna Bécsbe utazniuk. Ezt a diszpozíciót azonban megváltoztatták és így csak ma történt az utazás.

Mindezeknél azonban fontosabb annak megállapítása, mely kérdések azok, amelyek a jelen pillanatban sürgősségüknek fogva döntés alá kerülnek. Ebben a tekintetben a kormány hivatalos és félhivatalos hírforrásai teljesen némák. Azonban nyilvánvaló, hogy első sorban a választások kérdése az, amely a királyt és a kormányt foglalkoztatja. Téves dolog volna azt hinni, hogy ama fél- és negyedhivatalos közlemények, amelyek e kérdéssel foglalkoztak, de akár azok a nyilatkozatok is, melyeket Fejérváry tett, azt jelentenék, hogy a választások kérdése már eldőlt volna. Nagyon valószínű, mondhatnók bizonyos, hogy az áprilisi hatánapig nem írják ki a választásokat. Azonban a formális döntés még nem következett be.

Ennek a kérdésnek kell most végleg dűlőre jutni és ezzel kapcsolatban az újonc-állítás és adósszedés kérdésének is. E kérdések fölfogását és a teendő intézkedések mivoltát illetőleg nincs egyértelműség és a bécsi kihallgatásoktól várják e súlyos problémák kialakulását is.

Nevezetes befolyással lehet a bécsi tömeges kihallgatás a további politikai alakulásokra is. Miután a kormány egyik legfőbb érve a választások ki nem írása tekintetében, az, hogy az ország közállapota nem engedik meg a képviselőház összehívását, ami azonnal megtörténik, ha a rend és nyugalom helyreáll. Kétségtelen, hogy a rend és nyugalom miként való helyreállításának módjai is tanácskozás tárgya ul szolgálnak és a minisztereknek e tekintetben is módjuk lesz a maguk nézetét és fölfogását előterjeszteni.

Tanácskozás Kossuthnál.

A kormány aktivitása természetesen tevékenységre serkenti a koalíciót is.

Kossuth Ferencnek lakásán a fővezérek tanácsa ma ülést tartott. Ott voltak Kossuthnál Andrássy Gyula gróf, Zichy Aladár gróf és Apponyi Albert gróf.

Mihelyt a kormány valamely irányban határoz, össze fogják hívni a vezérlőbizottságot, s megállapítják a szövetkezet ellenzék harcmodorát.

Kiírják a választásokat.

Bécsből táviratozzák: A magyar kormány tagjai, akik titkáraik és Vészi József miniszteri tanácsos kíséretében vannak Bécsben, ma este negyed nyolctól kilenc óráig minisztertanácsot tartottak, melyen a Bécsben időző horvát bán is részt vett. A kabinet tagjai holnap a király elnöklése alatt koronatanácsot tartanak.

Budapesti politikai körökben a miniszterek bécsi útja érthetően szenzációs feltűnést keltett. Kétségtelen, hogy a holnapi koronatanács a választások kérdésével fog foglalkozni.

Fővárosi tudósítónk értesülése szerint a választásokat csakugyan törvényes határidőn belül fogják kiírni. A kabinet egyrésze határozottan arra az álláspontra helyezkedik, hogy a választásokat ki kell írni. Ezt a nézetet vallja Fejérváry Géza báró miniszterelnök és Kristóffy József belügyminiszter, míg a kormány más tagjainak véleménye szerint eleget tesznek a törvénynek akkor is, ha oly időben írják ki a választásokat, hogy az új országgyűlés a jövő évi költségvetést még letárgyalhassa. Minthogy a kabinet tagjai a kérdésben nem tudtak megegyezni, Fejérváry báró azt az előterjesztést tette a királynak, hogy miután a minisztertanács egységes megállapodásra nem jutott, szükségesnek tartja, hogy a király hallgassa meg ebben a kérdésben az összes miniszterek véleményeit. Ez a magyarázata a holnapi koronatanács megtartásának, de valószínű, hogy a döntés nem fog holnap megtörténni.

A választások kiírására — eltekintve a kérdés közjogi oldalától — a hadseregnek most már elodázhatatlanul sürgős követelése is döntő befolyással bírnak. A hadseregnek megcsappant létszámát nem tudják kiegészíteni és azt a tervet, hogy engedményekkel az önkéntes katonai jelentkezőknek számát szaporítsák, elejtette a kabinet, egyrészt azért, mert nem járt volna a kellő sikerrel, másrészt azért, mert Ausztria nem egyezett volna bele. Május elsején a honvédség egyharmada is kiválik és ezt a hiányt pótolni kell. Az új választásokat hir szerint a hivatalos lap április 9-iki számában megjelenő királyi kézirat fogja kiírni.

Kolportálták azt a hirt is, hogy Kristóffy József még e héten visszalép és Rudnay Béla lesz a belügyminiszter. Egy másik hír szerint Lányi Bertalan is lemond.

HIREK.

— **Új államtitkár.** Budapestről táviratozzák: A király Lestyánszky Gyula földmivelésiügyi miniszteri tanácsost földmivelésiügyi államtitkárrá nevezte ki. A kinevezést a hivatalos lap egyik legközelebbi száma hozza.

— **A vármegyei ellenzék ülése.** Az arad vármegyei szövetkezett ellenzék végrehajtó bizottsága március hó 28-án, kedden délután két órakor a „Millenium” kúntermében ülést tart.

— **Gróf Breda Viktorné aláírása.** A következő levelet vettük: „Budapest, március 24. Az Aradi Közlöny szerkesztőségének, Arad. Az „Arad hőlgyei” címen március 22-én megjelent felhívás alatt aláírást olvastam. Szíveskedjék lapjában közölni, hogy én azt nem írtam alá. Tisztelettel gróf Breda Viktorné.”

— **A hegyaljai motoros sín.** Megírjuk, hogy a városi hatóság a kereskedelmi miniszterrendelete folytán szerdán közigazgatási bejárást tart, hogy megállapítsa az Arad-hegyaljai motoros vasút sínlerakási helyét. A kereskedelmi miniszterium, mint értesülünk, Hollán Sándor dr. miniszteri titkárt küldi ki a közigazgatási bejárás vezetésére. — Itt említjük meg azt a hirt, hogy annak keresztül vi elére, hogy a helyi érdekű motorosvasutak a város belterületére bejöhessenek s ezáltal a város forgalma emelkedjék, Kristóffy János, a kereskedelmi és iparkamara elnöke, március 28-án délután 4 órára a kereskedelmi kamara nagytermébe értekezletet hívott egybe.

— **Fischer Elíz nem épített.** Több ízben írtunk arról, hogy Fischer Elíz házának Battány utcai homlokzatát az idén ki akarja építtetni. Erre nézve a tervek is elkészültek, s Fischer Elíz megtartotta a versenytárgyalást. A mint értesülünk, Fischer Elíz most tervét megváltoztatja s elhatározta, hogy az idén nem építtet. Erről már értesítette a lakókat, akiknek előbb az építésre való tekintettel fölmondott.

— **Új plébános.** Nagybecskerekről jelentik, hogy Magyar Pál pápai kamarás, arad-szentmártoni volt plébános szombaton tartotta ünnepélyes bevonulását új székhelyére, Nagybecskerekre. A fogadtatás díszes és szép volt. A római kath. hitközség Franz J. L. elnökkel az élen a vasutnál fogadta az új plébánost s lelkes üdvözlések után a menet a templomba vonult. Magyar plébános a templomban előbb csendes misét mondott, majd magyar és német prédikációt tartott. Az istentisztelet után a különböző testületek és hatóságok tiszteigése következett.

— **Csőd egy aradi kereskedő ellen.** Az aradi törvényszék Bichel József aradi kereskedő ellen, akinek a Forray-utcában van rövid-áru-üzlete, csődöt rendelt el. Csődtömegmondókká dr. Momák Döme aradi ügyvédet rendelte ki. A csőd elrendelése a bécsi hitbiztosítók védegyütésének kérelmére történt, amely a csőd-költségek fedezésére szükséges összeget bíról letétbe helyezte.

— **Eljegyzés.** Adler Dzsó földbirtokos, tartalékos hadnagy Nyitrán, eljegyezte Kohn Margit kisaszonnyt Kohn Moric leányát Apátfalván.

— **Aradi tengerész Szapáry jachtján.** Az aradi Probszt-család körében érthető megdöbbenést keltett Szapáry László gróf volt flumei kormányzó jachtjának a tuniszi öbölben történt hajótörése, amennyiben Probszt Elemér, városunk szülötte, ezen a jachton hajóltást volt. A Probszt-család a tegnapi nap folyamán táviratot intézett a flumei tengerészeti hatósághoz, melyben Probszt Elemérre nézve felvilágosítást kér, de választ még nem kapott.

— **A legsötétebb Aradmegyéből.** Kis-Jenői tudósítónk jelenti: A kisjenői járásban fekvő, Tisza István gróf tulajdonát képező Tiszamajorban Budás József béres Tunyogi András bérestársát revolverrel agyonlőtte. Tunyogi hét gyermek atyja.

Radnai tudósítónk telefonálja: Régi haragosok egymásnak két testvér: Tódesko Prekub s Tanasse. A napokban összeszólalkoztak és Prekub egy fával megütötte Tódeskót. Tanasse erre fegyvert fogott és távozó bátyját megállításra kényszerítette. Mire bátyja megfordult és Tanasse rásütötte a fegyvert. Tódesko a börtönben várja a bátyja felgyógyulását, mert a büntetés nagysága attól függ, hogy felgyógyul-e bátyja.

— **Riadalom a Vas kávéházban.** A Vas kávéházban vasárnap délután hat órakor óriási ribilliót okozott egy hatalmas csillár leszakadása. A vendégek rémülten futottak össze és az óriási zajra az utcán járók közül is sokan berohantak a kávéházba. A leszakadt csillár egy a pénztár közelében lévő nagy kerek asztal felett lógott. Az asztal körül, kevéssel a csillár leszakadása előtt nagyobb társaság ült, amely már évek óta látogatja a kávéházat és állandóan a leszakadt csillár alatti asztalnál ült. Hat óra felé a társaság tagjai eltávoztak a kávéházból, csupán Avarffy Imre dr. maradt az asztalnál. Avarffy Imre dr. egy szokása mentette meg attól, hogy a leszakadt csillár nem tett benne kárt. Olvasás közben ugyanis az a szokása, hogy hátradül a székben. A csillár leszakadásának pillanatában Avarffy dr. szerencsére éppen ebben a pózban volt, úgy hogy a csillár, amely összezuhanva a márványasztalt, őt nem érthette és így az ijedségen kívül egyéb baja nem történt.

— **Elhunyt aradi kereskedő.** Aradváros egyik köztisztviselőjében megöszült polgára és legrégibb kereskedője: Bendák József fűszerkereskedő 78 éves korában ma reggel meghalt. Temetése holnap délután 4 órakor lesz a Teleky-utcában levő gyászházból.

— **Kinevezések.** A földmivelésiügyi miniszter az aradi kir. jószágigazgatóság tisztii létszámába Rihmer János segédtitkárt jószágigazgatósági titkárrá nevezte ki. — A pénzügyminiszter az aradi m. kir. adóhivatalhoz Fekete Imre aradi adóhivatali segédet első osztályú adóhivatali ellenőrré és Geisz Sándor aradi adóhivatali segédet adóhivatali segéddé nevezte ki.

— **Egy kivándorlási ügynökség üzemel.** Sopronból írják: A királyiudai kivándorlási kirendeltség feltartóztatott egy Rohrbacher Josef névű kecskédi asszonyt, aki utlevél nélkül, csupán egy irányító levéllel akart három gyermekével a határon átkelni. Az irányító levelet megvizsgálva, a kivándorlási ügynökök egy újabb és nem érdektelen üzemre jöttek rá. Ebben a levélben, melyhez két kajütjegy volt mellékelve, „B. Südt, brémai ügynökség” utasítja az asszonyt, hogy Komáromból Arad, Szekes, Hatvan, Kasea, Oderbergen át utazzék Bréma felé, hol március 22-én kell jelentkezni a Barbaros hajó kapitányánál. A tapasztalatlan asszony csakugyan utra kelt s csak Hatvanban akadt egy ismerőse, aki fölvilágosította, hogy rutul rászédtek. Így Sopronon keresztül próbált kiutazni, hol aztán a külföldi „irányító” levelet a határrendőrkapitányság magához vette. A levél nyomtatott gépirással, kétségtelenül több kismel számára is készült. Erélyes nyomozást indítottak.

— **Halálozás.** Hajdu Elek szentleányfalvi református lelkész, egyházmegyei tanácsbíró e hó 26-án hosszas szenvedés után meghalt. A megboldogult hült testemelt e hó 28-án délután három órakor tetetnek örök nyugalomra a felső temetőben. Az elhunyt lelkész nagy rokonsága gyászolja.

— **Az Arad csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság a következő körlevelet küldte szét:** Van szerencsénk értesíteni, hogy társulatunk f. évi február hó 25-én tartott rendes évi közgyűlésén Fajda Lajos elhunyt igazgatósági tag helyére Fábán László ur választott meg intézetünk igazgatósági tagjává. Midőn ezt szíves tudomására hozzuk, egyszersmind kérjük, hogy igazgatóságunk új tagjának törvényszékiileg bejegyzett cégjegyzéséről, valamint fent említett elhunyt igazgatónk cégjegyzésének megszűnéséről tudomást venni szíveskedjék. Tisztelettel: Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság.

— **Megbírságot vállalkozó.** Makóról írják: Pallós Armin, a hmvásárhely-makó-nagyszentmiklósi vasút építési vállalkozóját a makói kir. járásbírószág telekkönyvi hatósága jogerősen 500 koronára bírságozta, mivel a vasút céljaira kisajátított földek árát a kitűzött határidőre

nem helyezte bírál letébe, egyben 1900 korona bírság terhe mellett felhívta, hogy most már nyolc nap alatt helyezze letébe a kérdéses összegeket.

— Nem lehet ingatlant árverezni. A pestvidéki törvényszék mint telekkönyvi hatóság konkrét esetben kimondotta, hogy a mostani esetben nem lehet ingatlanokat árverezni, mint-hogy adóösszegekről szóló hiteles hatósági bizonyítványt nem lehet kiállítani. A törvény elrendeli, hogy az ingatlan becsértéke az előző évi adó alapján állapítandó meg. Minthogy tavaly az országgyűlés nem szavazta meg az adót, a telekkönyvi hatóság az ingatlanokra vonatkozó árverési kérvényeket visszautasította.

— Leharapta a felesége orrát. Borzalmas eset történt a temesmegyei Cserna községben. Mucsuleszku János földmives már hosszabb ideje rossz viszonyban élt feleségével, Karagya Mártával. Az asszonyt folyton féltékenységgel gyötörte s emiatt gyakori volt közöttük a viharos jelenet. Így volt ez tegnap is, amikor Mucsuleszku megátamta feleségét, s annak orrát leharapta és lenyelte. Mucsuleszku a csendőrség letartóztatta.

— Letartóztatott koronaprésárus. A lippai rendőrség tegnapelőtt letartóztatta Kirchner Jakab földmivesgazdát, aki hosszabb ideje azzal foglalkozott, hogy jó pénzért egy-koronás préseket adott el jóhiszemű gazdáknak. Egy ilyen prést szőtt a nyakába Russzain Flórián lippai lakosnak, aki minthogy pénze nem volt, különböző aranyékszerekkel fizetett neki. Amikor a prést ki akarta próbálni, látta, hogy az bizony nem működik. A becsapott gazda rögtön a csendőrségre sietett és jelentést tett az esetről. A csendőrség Kirchnert letartóztatta, a nála talált préseket lefoglalta s ellene az eljárást megindította. Russzain csendőri felügyelet alatt áll.

— Tavasz ébredése. A tavaszi szezon hírdetik azok a bájos képek, melyeket Kossak udvari fényképészről láthatunk az Andrássy-terti fényképtárában. Szébbnél szébb gyermekképek ezek, melyek valósággal művészi kezre vallanak. Valamint a színes diapozitíók is érdekes változatosságot nyújtanak. Jó ötlet volt Kossaktól, hogy a tavaszi szezon beálltával, a platinotípiá matró képeket jóval jutányosabban készíti, mint eddig, ami különben csak a közhírség érdeklődése és nagyobb számú megrendelése folytán vált lehetségessé. Ajánljuk a műpártoló közönség figyelmébe ezt a jótípusú műtermét.

— Asszonyok pisztolypárbaja. Londonból jelentik: Két harcias midselborgi asszony, Mrs. Alice Moore és Mrs. Tucker szóváltásba keveredett egymással, amelynek következményeként Tucker asszony párbajra hívta Mrs. Moore Alicét. Egy szalonban találkoztak az ellenfelek. Egy közös barátjuk, Frank Madac asszony volt a párbajsegéd. Háromszori golyóváltás után Moore asszonyt hirtelen félelem fogta el és kiszaladt az utcára a pisztoly csöve elől. Az ellenfele ellenben annyira benne volt a lövöldözésben, hogy más jelenlévő híján a segédnőt vette célba és súlyosan megsebesítette.

— Köszönetnyilvánítás. Özv. Bagyik Antalné szül. Székessy Cecília (M.-kovács-háza) volt szíves az aradi agg és szegény honvédeknek 6 koronát adományozni, amiért az aradi honvéd egyesület ezután is a leghálásabb köszönetét nyilvánítja. Simay István elnök.

— Hajhullás ellen használjon Perolint 1 üveg 1 kor. Vojtek és Weiszszál. 112

NAPIREND.

Március 27. Kedd. Róm. kath. naptár: Rupert püspök. — Protestáns naptár: Rupert püspök. — Izraelita naptár: Niz. Roschodes. — Görög keleti naptár (március 14.): Benedek. — A nap két 5 óra 52 perckor, nyugszik 6 óra 20 perckor.

Időjárás. A központ meteorológiai-intézetnek Arad-ra küldött táviratát szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, enyhe, sok helyütt csapadék.

Március 27. A közúti vaspálya és téglagyár részvénytársaság közgyűlése délelőtti 10 $\frac{1}{2}$ órakor.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A szerb származású áruk vámkezelése tárgyában az aradi kereskedelmi és iparkamara a kereskedelmügyi miniszter megbízásából arról értesíti az érdekelteket, hogy a szerb származású árukat f. hó 19-étől kezdve további intézkedésig az 1906. évi március hó 1-jével életbe léptetett vámtarifa szerződéses tételei szerint fogják kezelni a vámhivatalok.

— Meghívás az „Aradi nyomdarszövénnytársaság” 1906. április hó 4-én délután 5 órakor az „Aradi Közlöny” szerkesztőségi helyiségében tartandó XII-ik rendes közgyűlésére. Napirend: 1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentésének, valamint az 1905. évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása. 2. Esetleges indítványok. Arad, 1906. március hó 27. Az „Aradi nyomdarszövénnytársaság” igazgatósága. Megjegyzés: A részvények legkésőbb április hó 2-ig leteendő a társaság pénztáránál, hol az 1905. évi mérleg és a felügyelő bizottsági jelentés is megtekinthető.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.

Budapest, március 26.

Malmok tartózkodók. Elkelt 10,000 métermázsa buza 5 fillérrel olcsóbb áron.

Az árak 100 kilonként számítva:

— Zárul 5 órakor.

Buza 1906. áprilisra	16.40—16.42
Ross 1906. áprilisra	15.54—15.56
Zab 1906. áprilisra	15.44—15.46
Tengeri 1906. májusra	13.28—13.30
Új őszi buza 1906-ra	16.34—16.36

— Zárul 5 órakor.

Buza 1906. áprilisra	16.23—16.40
Ross 1906. áprilisra	15.54—15.56
Zab 1906. áprilisra	15.58—15.58
Tengeri 1906. májusra	13.36—13.38
Új őszi buza 1906-ra	16.34—16.36

Iránysat csöndös.

— Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény	668.25
Magyar hitelrészvény	787.—
Lezárt bank részvény	500.50
Rima-Murányi vasúti részvény	534.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	672.50
Közüti vasút	596.50
Városi villamos vasúti részvény	322.—
Erzsébet szanatórium sorsjegy pénzben	9.25
Erzsébet szanatórium sorsjegy árában	10.25

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Március 26. —

Magyar disznók: Öreg nehéz párónként 400 kilogrammon felüli súlyban 125—127 fillérig; öreg közép párónként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig; fiatal nehéz párónként 320 kilogrammon felüli súlyban 138—139 fillérig; fiatal közép párónként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 138—139 fillérig; fiatal könnyű párónként 250 kilogrammig terjedő súlyban 138—140 fillérig. A hízlalt sertésárak iránysata: Vontatott.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Fridolin. Uz: egy z betűvel, elem: egy l betűvel, virrad: két r betűvel íródik. Versei ennek dacára nem közölhetők.

P. A. (Ujszentanna.) Ezirányban sziveskedjék Andrássy Sándor grófhöz fordulni. Mi nem avatkozhatunk magánügyekbe s azt, hogy valami miért nem jutott előbb a gróf eszébe: sem módunkban, sem hivatásunkban nincs kutatni.

Csak oly otthonban

található fel a családi tűzhely boldogsága, ahol a gyermekek egészségesek és erősek. A legjobb szer gyermekek egészségének fenntartására a SCOTT-féle EMULSIÓ, mely a legfinomabb norvégiai gyógyszerkamajából készül alfoszphorsavas méss és nátron hozzáadásával.

Ahol SCOTT-féle EMULSIÓ használataban van, ott gyenge, beteges és növekedésben visszamaradt gyermekeket nem találhatni. Minden gyermek előszeretettel veszi, mert a SCOTT-féle EMULSIÓ kellemes, édes ízű és a leggyengébb gyomru gyermek által is megemészthető.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele a „a hátán nagy csukhalat vivő halász” védjegy.

Kapható minden gyógyszerárban.

Ezen lapra való hivatkozásnál és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintáüveggel bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL, 3911

„Városi gyógyszerár”

BUDAPEST, IV., Váci-utca 84/50.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f.

CSARNOK.

Az új földesur.

Írta: Szépfaludi Ö. Ferenc.

I.

A Gerberstein báró ezerholdas birtokát, melyet Klein Móríc bérlő vásárolt meg a homonnal pusztával együtt, Kleintől Kemenes András gazdag ember szerezte meg és a vételárát azonnal le is fizette. A nagy piros bugyellárisban még maradt is egy csomó bankó.

Vernyika, a nagy tót falu, amely mellett a nagy birtok terült el, háromszáz évig volt a Gerberstein báró családé. Gerberstein Ulrik I. Ferdinánd király legbüszkésebb német vezérével közél tartozott s a fejedelmek halálját a lóptómegyel vernyikai birtokkal fejezte ki.

Gerbersteinnek egész a XIX-ik század közepéig megtartották, de bizony az utolsó Gerberstein Arnulf, nem lövén örököse, nem törődött vele, hogy adóssággal akármennyire szaporodnak s egyszer csak összeroppan feje fölött a tető.

Klein Móríc, a derék bérlő megszabadította, kifizette a báró adósságait s az utolsó Gerberstein még örült, hogy a birtokból ötvenezer forintot megmentett, melyivel az osztrák fővárosban jó darabig uraskodhatik is. Az 1867-es alkotmány megadását ugyanis nehezen viselte el s feledhetetlenül megőrizte a Bach-huszárok emlékét, kik közül Volovcsák Leopold k. k. Komitatsvorstanddal jó barátságban állott.

Vernyikán a kurtát egészen átalakították, urasabbá formálták. Arnulf bárónak bizony a tatarozásra nem tellett, tudta, hogy majd elvégzi helyette más.

Kemenes András, az új földesur, eleinte csak a tisztartóját küldte a birtokra, hogy majd aztán, ha egészen készen lesz a kurtia, két leányával bevonulhasson.

Gábor Pétert, a tisztartót, mikor megérkezett, azonnal ostrom alá fogták kérdésekkel, de bizony ő a legtöbbjére nem felelhetett meg. Tomasek plébános azt kérdezte, hogy Kemenes ő nagysága vajjon nem zsidó-e, amire a tisztartó sietett megnyugtanni, hogy sőt inkább nagy pápis a, hát még a két leánya: Magda és Vanda, azok mindennap misét hallgatnak.

Magyar férfi öltöny-szövetet gyártmányu csak

a kizárólagos posztó gyári raktárban kaphatunk.

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

672

Telefon szám 475.

A pap megnyugodott. A szegény nép meg annak örvendett, hogy a Kemenes-familia igen jószívű, adakozó uraság s hasznára lesz a falunak. Klein Mór is elég fukar volt.

Epp mikor a vármegye székhelyén az új főispánt installálták, érkezett meg a faluba Kemenes András nagysága a két leányával. Kapott ugyan meghívót, de kimentette magát azaz, hogy egy darabig Varnyikán akar maradni és sehol sem éhajt látogatást lenni.

Az egész község kűnn volt a határon az új földesur érkezésekor, a bíró arról is gondoskodott, hogy egy két mozsarat is elüssenek az ünnepély emelésére. A nemzeti lobogók sem hiányoztak a házakról, a követválasztás óta őrizték meg s csakis a király születése napján tüzték ki.

Kemenes 5 nagysága passzióiból, uriszoká saiból semmit meg nem tudhattak, mert hisz Gábor Péter, a tisztartó, csak néhány hónap előtt ismerkedett meg gazdájával s bizony egyebet sem tudott mondani, minthogy harminc drága tajtőkpipája van s majdnem annyi vadászszegyeve is, úgy hogy szinte biztosra lehet állítani, hogy Kemenes András ur nagy pipás és nagy vadász.

Ezzel egyelőre meg lehet elégedni. A fő-tisztelendő plébános ur üdvözlését a falu végén kegyesen megköszönte s átadott pár száz forintot a templom felszerelésére, a bírónak is egy summa pénzt adott a falu szegényei számára s az embereknek megköszönte, hogy eléje faradtak és nagy ingyenlakomát adott, melyen minden szegény tót annyit ehetett és ihatott, hogy holta napjáig megemlegette.

Azt lehet mondani, hogy Kemenes András 5 nagyságát rövid idő alatt a falu szimpátiája szinte ölébe vette. Elmondták, hogy külön meg Gerberstein Arnulf bárónál is.

II.

A hír igazat mondott: Magda és Vanda kisasszonyok, a Kemenes ur leányai szépséges virágszálok, kik első látásra megnyerték a szíveket.

Az első vasárnap a nagymisén már ott voltak s az egész mise alatt térdeltek, a prédikációt pedig olyan szent áhitattal halgatták, hogy a plébános urat szinte zavarba hozta ez a nagy figyelem.

Magda barna, majdnem elgáncsolt volt, míg Vanda világosszőke. Hozzá ikertestvérek, minden bájával a nő szépségnek főiruházva. Az öreg Kemenesnek könybe borult a szeme, mikor végignézt a két szép alakon. Örömköny volt, de mintha a fájdalom is közelébe tolakodott volna.

Kemenes András ur 5 nagysága hatalmas, tagbaszakadt férfi. Hétköznapi sötétszürke öltözet, vasárnap fekete volt a viselőruhája. Azt mondták, mióta a feleségét eltemette, így gyászol. Egy fehér székfű rendszeren ott állatozott a kabátja gomblyukában, a másik székfűt pedig szájában tartotta, s ha nem pipázott, ezzel foglalkoztatta az inyét.

A tisztartó büszkeségen vezette a gazdasági ügyeket, 5 szerződött a szükséges gazdasági személyzetet, míg a pénztáros tisztét maga az izmos földesur töltötte be. Meghozatott minden gazdasági könyvet, folyóiratot s ezek szerint, meg a maga tapasztalásából irányította a vezetést. Leányainak pedig a legjobb szépirodalmi művekből állított össze egész becses könyvtárt. Vett két remek ponnyt is, hogy kocsizzák be a gyönyörű, vadregényes, erdőkoszorúta hegyvidéket s ismerkedjenek meg a kellemes üdülőhelyekkel, melyekben a vidék bővelkedett.

Nem messze Varnyikától, a szomszédos Baárházán lakott Baár Tamás, a vidék egyik legregibb nemes ura, ki hajdan alispán volt, de a német rendszer alatt hivatalát nem vállalt s azt sem engedte meg, hogy két fia, György és Ferenc vállaljanak. Büszkén vágta oda, mikor a hivatallal megkínálták, hogy az öreg Baárnak van még annyi aprítani valója a tejbe, hogy nem szorult a németre.

(Folytatása következik.)

NYILTÉR.*

Limbbeck János

első magy. kir. szab. érokeporsó-gyára és temetésrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Özv. Bendik Józsefné szül. Nagy Etel, a maga, úgy leánya Bendik Etel ferjezett Molnár Györgyné, valamint az alulírottak nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja a forrón szeretett és felejtethetetlen jó férj, illetve édesapa, testvér, após, nagybácsi és rokon

Bendik Józsefnek

f. évi március hó 26 án, hajnali 2 órakor, életének 72-ik és boldog házasságuk 48-ik évében történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai március hó 27-én, d. u. 4 órakor fognak Teleky-utca 15 számú házban a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő, sz. mise a boldogult leiki üdvéért március hó 28 án, d. e. 9 órakor fog a főt. Minorita-atyák templomában az egek Urának bemutatni.

Áldás emlékére!

Arad, 1906 március 26 án.

Frankl Józsefné Fárnyok Lajos százados, szül. Bendik Anna, Fárnyok Jenő mérnök, testvére, unokaöccsével.

Molnár György, szám-vizsgáló veje.

Limbbeck János

első magy. kir. szab. érokeporsó-gyára és temetésrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

A alulírottak fájdalomtól megtört szívvel tudatják a forrón szeretett és felejtethetetlen jó férj, gondos édesapa, testvér, sógor, nagybácsi és rokon

nagytszeteletű Hajdu Elek,

szent-leányfalvi ev. ref. lelkész és egyházmegyei tanácsbírónak,

f. évi március hó 26 án, déli 12 órakor, életének 64 ik és boldog házasságuk 86 ik évében, hosszas szenvedés után történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai március hó 28 án d. u. 3 órakor fognak Pécska-ut 1. számú házban az ev. ref. egyház szertartásai szerint tartandó ima után megáldatni és a felső temetőben örök nyugalomra tétetni.

Áldás emlékére!

Arad, 1906. március 26.

Özv. Hajdu Elekné Váczi Dezső, szül. Szőcs Etelka, Szabó Zsigmond, neje, veje.

Váczi Dezsőné Lengyel András, szül. Hajdu Etelka, Szőke János, Szabó Zsigmondné, sőgorai.

Hajdu Erzsike, Váczi Aranka, Hajdu Kálmán, Váczi Lenke, Hajdu Elek, Váczi Erzsike, Hajdu Rózsika, Váczi Dezsőke, Hajdu Margit, Váczi Palika, Hajdu Irma, Váczi Sándor, Hajdu Ilonka, Szabó Zoltán, Hajdu Teréz, Szabó Berta, gyermekek, unokái.

Hajdu József, Hajdu Róza, férj Szőke Jánosné, Hajdu Lila, férj Lengyel Endréné, Hajdu Jolánka, testvérei.

Az Aradi Pincér-egylet tegnap tartott ülésén Kovács és Novotny olyan ajánlatot tettek sőgoruk érdekében, hogy csak egyetli tag pályázhasson a pincér-ügynöki állásra. En, aki 20 évig voltam a pincér-egyletnek tagja, két év óta kimaradtam, mert anyagi körülményeim kényszerítették reá. Tehát félnek sőgoruk érdekében. Felszólítottam Arad önértékes pincér-egyleti tagjait, hogy ne hagyják magukat ettől a két embertől félrevezetni, hanem jelenjenek meg április 9-én mindnyájan és válasszák meg azt, aki nekik legjobban megfelel erre az állásra. Elég volt már a sőgorságból. Tisztelettel

159

Lówy Ignác.

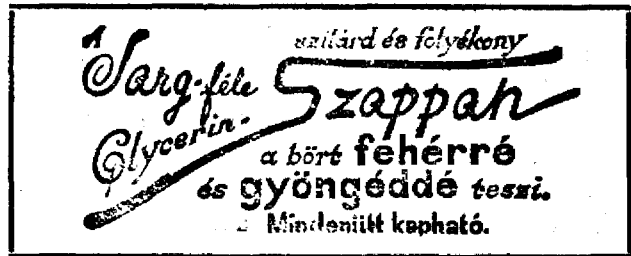
Főraktár Aradon: Fejér Gyulánál. 812

IDEGENEK ARADON

— Március 26 —

Központi szálloda Kohn Albert utazó Budapest — Deutsch Izso utazó Budapest. — Kanner Othmar utazó Temesvár. — Schönfeld Bertalan utazó Szeged. — Kirschner Adolf és neje asztalos Lugos. — Gyémánt Adolf kereskedő Új Fehértó. — Havas Antal utazó Budapest. — Rothfeld Mór utazó Budapest. — Erdélyi István utazó Budapest. — Csiréky Gyula kereskedő Budapest. — Szabó Lajos körjegyző Brád. — Gellér Béla főmérnök Temesvár.

Nádor szálloda Guth Henrik kereskedő Budapest. — Frilling Mór könyvelő Kassa. — Frankel Gyula utazó Budapest. — Lekics Jakab serés kereskedő. — Svarc Salamon fakereskedő. — Vászár helyi Ignác kereskedő Bánhegyes. — Fischer Pál birtokos Mezőtur. — Kohn József gőzmalom tulajdonos. — Klejn Vilmos kereskedő Megyesegyháza. — Ács Tibor okleveles gazdaság. — Zsilinczi Mihály mészáros Zalaegerszeg. — Slemér János vendéglős Zalaegerszeg. — Konz János mészáros Körmen. — Panojolt Sándor cs. és kir. tábornok Budapest. — Stern Károly utazó Budapest.

3949

Nemzeti Színház.

Bérlet 168. sz.

Párosa.

Kedden, 1906. évi március hó 27-én:

DENTLER NŐVÉREK

avéé táncművésznők fellépte.

A csöppség.

Énekes vigjáték 3 felvonásban. Irta: Dr. Fényes Samu.

SZEMÉLYEK:

Dengelegi	Szathmári Á.	A pap	Kulcsár L.
A leánya	Biró Irén.	A tanító	Ujj Kálmán.
Ámbro	Hunyadi J.	Sára	Benkőné P.
Lencki	Várnai Jenő.	Jutka	Borbélyné.
Mártha, hága	Novák Irén.	Parasztfiú	Benkő Giz.

Közdete este 7 és fél órakor.

ÜDVÖZLET a kedves aradiaknak KAAS BÉLATÓL, a jóhirű és népszerű volt aradi vendég-lőstől,

ki a híres Drechsler-féle vendéglőt és összes helyiségeit vette át az Andrássy-uton, a magy. kir. Operaház közvetlen átellenében, ott van

az aradiak találkozó helye.

A legfigyelmesebb,

921

családias kiszolgálás.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak motor-menetrendje, érvényes 1906. márczius 1-től.

Arad-									
Állomások	H. M. V.			Gyors M. H. M. V. H. M. V.					
	I. III.			I. II.	I. III.				
Arad ... ind.	regg. 5:04			regg. 6:20	regg. 7:20	d. e. 9:25			
Buzsák ...	5:15				7:32	9:35			
Csálátelep ...	5:31				7:41	9:43			
Szt. Tamás ...	5:35				7:53	9:52			
Pécska ...	5:55				8:12	10:12			
9. sz. őrház ...						10:26			
Battonya ér.						10:37			
Tompa ...						10:47			
Peregi major						10:56			
Mezőhegyes ér.						11:09			
Csanádpalota in.						11:20			
Nagyfali kendergy.						11:43			
Nagyfali ...						11:53			
Magyar-Csanád						12:14			
Apátfalva ér.						12:22			
Makó ...						12:42			
Kis-Zombor ...						12:47			
Gizi kiterő ...						12:58			
Deszk ...						1:07			
Szereg ...						1:19			
Uj-Szeged ...						1:24			
Szeged ... ér.						1:49			

Szeged.									
H. M. V.	Gyors M.	H. M. V.	H. M. V.	V. V.	H. M. V.	H. M. V.			
15	3	17	19	41	21	23			
I. III.	I. II.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.			
d. e. 11:30	d. u. 12:18	d. u. 1:50	d. u. 2:45	d. u. 4:10	este 6:14	este 7:49			
11:40		2:02	2:55		6:24	7:59			
11:48		2:11	3:03		6:34	8:09			
11:57		2:20	3:12	4:39	6:43	8:19			
12:14		2:38	3:32	5:05	7:04	8:39			
		2:53	3:47		7:19	8:54			
12:41		3:13	3:58	5:42	7:30	9:05			
12:51		3:23		5:54		9:15			
1:00		3:33		6:11		9:24			
1:14	1:20	3:47		6:27		9:40			
1:49	1:21	3:52		6:52					
2:11		4:13		7:18					
		4:23		7:39					
2:34		4:29		7:52					
2:46		4:40		8:03					
2:54		4:48		8:05					
3:14	2:05	5:07		8:24					
3:18	2:07	5:09		8:36					
3:35		5:25		8:57					
3:57		5:42							
4:09		5:54		9:38					
4:23		6:17		9:50					
4:32		6:24		10:01					
4:36	2:44	6:30		10:02					

Arad-Uj-Szt-Anna-Kétegyháza.									
Állomások	Helyi motor v.	V. v.							
	320	322	314						
	I. II. III. o.								
Arad ... ind.	regg. 6:10	d. u. 12:01	este						
Otvenes ...	6:31	12:21							
Zimánd-Ujfalu ...	6:39	12:29							
Uj-Szent-Anna ...	7:13	12:51	6:10						
Fazekas-Varsánd ...	7:21	1:00	6:19						
Simánd ...	7:33	1:17	6:38						
Nadabi malom ...		1:26	6:47						
Nadab ...	7:50	1:33	6:56						
Kisjenő-Erdőhegy ...	8:04	1:47	7:05						
Székudvar ...	8:15	2:01	7:26						
Sikló ...	8:26	2:13	7:40						
Ottlaka ...	8:35	2:24	7:53						
Elek ...	8:45	2:35	8:14						
Kétegyháza ... ér.	8:56	2:47	8:25						

Szeged-									
Állomások	H. M. V.	H. M. V.	V. V.	H. M. V.	H. M. V.				
	16	24	40	10	26				
	I. III.		I. III.	I. III.					
Szeged ... ind.			regg. 6:21	d. u. 5:04					
Uj-Szeged ...			6:25	5:15					
Szereg ...			6:35	5:27					
Deszk ...			6:47	5:43					
Gizi kiterő ...				5:58					
Kis-Zombor ...			7:13	6:13					
Makó ... ér.			7:27	6:13					
in.			7:29						
Apátfalva ér.			7:47						
in.			8:12						
Magyar-Csanád			8:20						
Nagyfali ...			8:33						
Nagyfali kendergy.			8:38						
Csanádpalota			8:48						
Mezőhegyes ér.			9:09						
in.			9:14						
Peregi-major			9:28						
Tompa ...			9:36						
Battonya ind.			9:47						
9. sz. őrház ...			11:45						
Pécska ...			12:15						
Szt. Tamás ...			12:36						
Csálátelep ...			12:46						
Buzsák ...			12:55						
Arad ... ér.			1:09						

Arad.									
H. M. V.	H. M. V.	Gyors M.	H. M. V.	H. M. V.	Gyors M.	H. M. V.	H. M. V.	H. M. V.	H. M. V.
12	12a	2	20	14	4	22	28	30	
I. III.	I. III.	I. II.	I. III.	I. III.	I. II.	I. III.	I. III.	I. III.	
d. e. 10:38	d. u. 1:27	d. u. 3:20	este 6:31	este 7:09	este 7:55				
		3:23		7:14	8:11				
10:55		3:33		7:27	8:25				
11:08		3:45		7:41	8:39				
11:22		3:56		7:55	8:53				
11:38		4:11		8:11	9:11				
11:54		4:26	7:12	8:25					
12:02	2:06	4:29	7:15	8:39					
12:20	2:08	4:47	7:26	8:53					
12:23		4:51	7:26	9:07					
12:30		5:03		9:21					
12:42	2:30	5:16	7:38	9:35					
12:47		5:21		9:49					
12:58		5:32		10:03					
1:18		5:33	8:00	10:17					
	1:35	5:55	8:03	10:31					
	1:50	6:10		10:45					
	2:12	6:31		11:00					
	2:22	6:42		11:14					
	2:37	7:02	8:38	11:28					
	2:52	7:17		11:42					
	3:04	7:27		11:56					
	3:12	7:35		12:10					
	3:23	7:48	9:04	12:24					

Arad-Brád.									
Állomások	Személy.	V. v.	Tsz.	Helyi motor v.					
	108	104	118	146	120	128			
	I. II. III. osztály								
Arad ... ind.	regg. 6:25	d. u. 12:27	d. e. 8:23	d. u. 2:40					
Otvenes ...	6:42	12:45	8:43	3:00					
Zimánd-Ujfalu ...	6:49	12:52	8:51	3:08					
Uj-Szt-Anna ...	7:11	1:12	9:14	3:30					
Kerek ...	7:18	1:19	9:22	3:38					
Világos ...	7:32	1:34	9:41	3:55					
Muska-Magyar ...	7:40	1:42	9:49	4:03					
Pankota ...	7:47	1:58	10:00	4:14					
Szöllős ...	7:54	2:05	10:07	4:21					
Ternova-Kurtakér ...	8:07	2:20	10:24	4:37					
Apatelek ...	8:18	2:32	10:37	4:50					
Borosjenő ...	8:36	2:43	10:46	4:59					
Tamand ...	8:51	2:59							
Bokszeg-Beél ...	8:59	3:08							
Repszeg ...	9:09	3:19							
Borosjenő-Bullyin ...	9:29	3:49							
Kisbánya-Kakaro ...	9:43	4:07							
Almás-Alcsill ...	9:54	4:21							
Bonczesd ...	10:03	4:32							
Guraboncz-Jászah ...	10:19	4:44							
Acscuza ...	10:35	5:04							
Halmagy-Csúcs ...	10:57	5:32							
N-Halmagy ...	11:14	5:54							
Alvácza ...	11:33	6:18							
Birtin ...	11:40	6:27							
Körösbánya ...	11:51	6:41							
Brád ... ér.	12:04	6:58							

II. Borosjenő-Buttyin-Menyháza-fürdő.									
Állomások	Helyi motorv.								
	602	604	606						
	I. III. o.								
Borosjenő-Buttyin ... ind.	regg. 4:55	d. e. 9:35	d. u. 4:00						
Szelecsán-Prezest ...	5:13	9:48	4:13						
Bohány ...	5:23	10:03	4:28						
Dézna ...	5:35	10:15	4:40						
Ravna ...	5:50	10:30	4:55						
Monyásza ...	6:08	10:40	5:05						
Menyháza-fürdő ... ér.	6:08	10:46	5:11						

Mezőhegyes—Kétegyháza.						
Állomások	H. M. V.	V. V.	H. M. V.	V. V.	H. M. V.	
	211	241	213	243	215	
	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	
	d. e.	d. e.	d. u.	este	este	
Mezőhegyes ind.	7-34	10-19	1-25	6-36	8-10	
Kamarás-major	—	×10-30	×1-35	×6-46	×8-20	
Nesze... ..	—	×10-38	×1-43	×6-54	×8-27	
Kovácsbánya (érk.)	8-00	10-50	1-55	7-06	8-38	
(ind.)	8-01	10-58	1-56	7-20	8-38	
Béla-major	—	×11-04	×2-01	×7-28	×8-44	
Telbisz-major	—	—	×2-08	—	×8-51	
Bánhegyes	8-18	11-24	2-15	7-43	8-57	
Vertán H.-Major... ..	—	—	×2-21	—	×9-05	
Megyesegyháza	8-32	11-46	2-30	8-09	9-12	
Bánkút	×8-43	11-59	×2-41	△8-21	×9-36	
Kétegyháza érk.	8-55	12-16	2-57	8-38	9-40	

Esztergályos-műhely

áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy

653

esztergályos-műhelyemet

megnagyobbítva

Karolina-utca 3. sz. a. helyeztem.

Elvállalok minden az esztergályos szakmába vágó új és javításmunkákat jutányos árak, pontos és gyors kivitelben.

Hordó-csapót minden nagyságban raktaron tartok.

Szíves támogatást kérve, vagyok kiváló tisztelettel:

Rossu Miklós,

esztergályos

Aradon, Karolina-utca 3.

Legjobb minőségű box és chevrolet crémek kaphatók.

A nagyérdemű közönség saját érdekében!

Mielőtt kész cipőt vásárolna, nézze meg, hogy van-e mintaczipészetemben elsőrendű anyagból készült visszamaradt cipő? vagy tessék mérték után rendelni.

Rendelések 24 óra alatt elkészíttetnek.

Általánosan elismert tény, hogy czipőim formásak és tartósak.

Tisztelettel 762

Seelinger M. Andor

uri és női mintaczipészete

Arad, Szabadság-tér 4. szám.

Orthopéd gyógyczipőknél nagy sikeres eredmények.

Városi és megyei telefon: 115 szám.

4268—1906. hksz.

Hirdetmény.

Hartmann Samu aradi lakos Zimándi dűd 8. sz. a. telkén egy csont és rongy gyűjtő telep felállítására telep-engedélyt iránt folyamodván, az 1884. évi XVII. t. cz. 27. §-a értelmében a telep helyszín tárgyalására határidőül folyó évi márczius hó 31. d. e. 11 órájára kitűztetik, melyre az érdekeltek ez uton is meghívotnak, azon észrevétellel, hogy a telep helyszín és tervrajza, valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál folyó évi márczius hó 31. ig, mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthező és a netáni észrevételek írásban ugyanitt, előszóval pedig a helyszíni tárgyalás alkalmával megtehető, mert amennyiben ilyenek nem említtetnek és ha köztekinthetők gatlólag felnem merülendők, a telep engedély az idézett törvény 30. §-a rendelkezéseire képest fog adni.

Arad, 1906. évi márczius hó 21.

Sarlot,
főkapitány.

Ajánlok:

Vasaláshoz mosóintézeteknek, magánfeleknek, kovácsoknak, lakatosoknak

pormentes **BÜKKFA-SZÉN-et**

Lakások, irodák és műhelyek fűtésére, **csépléshez** és szántáshoz, lokomobilok és gőzkazánok fűtésére

szalon fűtő **KÖSZEN-et**

és

ILONA szalon BRIKETT-et.

Helyben háshoz vagy a vasúti állomásra szállítva.

Altmann Ede

fűszer- és vegyesáru-üzlet sőpülés, motorhajással

267

Wesselényi- és Kiss Ernő-utczák sarkán,

Telefon szám 46.

Sok millió előkelő
urhölgy használja a
világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely zsírtalan, ártalmatlan és rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan zsír szeplők, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb nőielyi használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tegely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

3881

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerertárában.

A hölgyek legszebb díszé

a fehér és tiszta arcbőr,

ezt elérhetjük a bűmulatos, csodás hatásáról hírneves

Hajós-féle

ARADI IBOLYA-CRÉME

használatával.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arcztisztatlanságot
egy csapásra megszüntet.

Ára 1 korona, dupla tegely 2 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill. Ibolya-hőlgypor fehér, rózsaszín vagy krém színben doboza 1 K. 20 f. Ibolya-tej (Eau de Violette de Hajós) 1 korona.

Óvakodjunk utánzatoktól!

A bevásárlásnál csakis Hajós-féle Aradi készítményeket tessék kérni és elfogadni.

Kapható a feltalálónál:

Hajós Arpád

gyógyszertárban

3861

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

továbbá Földes Kelemen, Kosuth Pál, Ring Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerészeknél és Vojtek és Wélez droguáriában.

Schveffer és Vörös

virágkereskedésük

Aradon, Minorita-palota.

Telefon szám 337.

Elfogad a legjutányosabb árakra

koszoru, csokor

és egyéb

virág-diszítések.

Parkirozásokra tervvel és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

645.

6154—1906. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi minis-
teriumnak rendelete nyomán ezen-
nel közzírre tesszük, hogy a had-
sereg katonai akadémiában és reál-
iskoláiban a jövő 1906/7 ik iskolai
év kezdetén magyar honos ifjak
részére 228 hely fog rendelkezésre
állni, melyek betöltésére nézve a
pályázati hirdetmény már köz-
tétetett.

Miről az érdeklődők azzal érte-
sítettnek, hogy a részletes pályá-
zati feltételek a városi katonai-
osztályban betekinthezők.

Arad szab. kir. város tanácsa
nak 1906. évi márczius hó 24-én
tartott üléséből.

A városi tanács.

M. kir. szabadalmazott

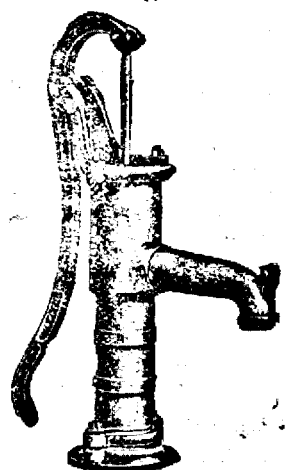
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyár-
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak
héjak és egyéb tisztatlanságok
azonnal továbbíttatnak, ezáltal a sziv-
attyu nem romlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működé-
seért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közsé-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nátánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működé-
seért 3 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes csa-
varok és a legjobb minőségű be-
lül gummizott kender-csövek a
legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló
csövekkel

olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely bel-
vagy külföldi
gyárban.

Hönig Otto

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyu készítő.

274

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Egy borprés eladó.

Czukorrépa

takarmányozásra, nagyobb mennyiségben míg a készlet tart, akár waggononkint Kurties állomáson, akár kisebb mennyiségben a helyszínén Iratoson hidmérlegelve,

eladó.

Bővebbet 901

Hámory gazdaság

Arad,

Telephon 229.

Jegygyűrűk!

és mindennemű ékszerek 14 karatos anyából és finom ezüsből, ugyszintén arany, ezüst, orosz tulazüst és mindennemű fém és inga, fali, ébresztő órák rendkívül nagy választékban, olcsó árak mellett kaphatók

IGAZ SÁNDOR

mű-órák és ékszerész

Arad, Szabadság-tér.

Simonyi-utca sarkán, régi színház épület. 232

Tisztelettel értesítem mélyen tisztelt helybeli és vidéki vevőimet, hogy

Párisból visszatérve

a legsikkesebb párisi

Ernyő ujdonságokat

hoztam magammal, úgy a tavaszi, mint a nyári időnyre.

Igen kérem a mélyen tisztelt helybeli és vidéki hölgyközönséget divatos párisi ernyőimet megtekinteni, mielőtt ernyővásárlásait eszközölné

Vétel nem kötelező.

Nassan R.

nap és esernyő készítő

Arad, Szabadság-tér 19. Rosenblüh H. és Társa cég mellett

Arverési hirdetmény.

Alulírott csődtömeggondnok vb. Szelle József csődtömeggondnok választmányától nyert felhatalmazása alapján közhírré teszi, hogy vb. Szelle József csődtömeggondnok leltározott az aluleltár 5., 7., 11—101., 103—105., 107—115., 117., 123—126., 128—138., 140—146., 150., 151., 153—168., 170., 172—180., 185., 186—191., 193—198., 201—214., 216—221., 223., 225., 226., 228., 230., 231., 233—240., 528. tételszámok alatt felvett, az 1901. évi június hó 23-án és folytatólag felvett I-ső pótleltár 29., 31—36., 39—41., 44., 45., 47., 53., 54., 58—60., 67., 68., 69., 87—93., 100., 104., 105., 108—114., 117., 118., 127., 129., 136., 137., 138., 141—147., 150—154., 156., 158., 169., 170., 182—185., 208—213., 215—218., 219., 221—224., 324., 327., 329—371., 374—404., 403., 409., 412. tételszámok alatt felvett, az 1903. október 22-én megnyitott II-ik pótleltár 115—126., 128—134., 136—143. tételei alatt, — az 1904. évi január hó 12 napján megnyitott III-ik pótleltár 1—1768., 1855—2324. tételszámai alatt felvett közadósra részben vb. Sonnenfeld és Bing csődtömeggondnok átszállott, részben egyéb váltóbeli és ügyvédi activ követelések 919618 kor. 88 fillér leltárilag felvett számszert összegben a legtöbbet ígérőnek ajánlati árverésen eladatni fognak.

A tömeggondnok és a csődválasztmány kijelenti, hogy ezen egy részében már a közadós által kéteseknek jelzett követeléseknek fenállásáért, a követelések mennyiségeért, valódiságáért, vagy behajthatóságáért szavatosságot nem vállal, sőt azt magától egyenesen elhárítja.

A peresített követelések vevőre azon állapotban mennek át, a melyben azok az árverés idejében állanak.

Felhívom azokat, akik a fenti követeléseket megvenni óhajtják, hogy zárt ajánlataikat 1000 korona bánatpénzzel ellátva, legkésőbb 1906. évi április hó 14. napjának déli 12 órájáig alulírott tömeggondnoknál nyújtsák be, a hol a vonatkozó leltárak naponkint a hivatalos irodai órákban megtekinthetők.

Vevő köteles a vételári összeg után a III. fokú bélyegilletéket ajánlatának elfogadása esetén azonnal készpénzben, a vételárat pedig ezen időponttól számított 2 nap alatt alulírott tömeggondnoknál lefizetni, minek megtörténte után a vonatkozó iratokat és váltókat, amennyiben azok a tömeg birtokában vannak, átvenni köteles.

A választmány a beérkezett ajánlatok felett f. évi április hó 17-én d. u. 3 órakor Aradon dr. Fényes Kálmán ügyvédi irodájában tartandó ülésen fog határozni.

A választmány fenttartja magának a jogot arra, hogy azok között kik a fent kitett határnapig bánatpénzzel felszerelt ajánlataikat benyújtották, ki nem elégitő eredmény esetén az árverést ezen ülésen szóbelileg is folytatni fogja.

Ha a legtöbbet ígérő a fenti árverési feltételeknek eleget nem tenne és különösen, ha a megajánlott vételárat a meghatározott időben le nem fizetné, úgy bánatpénzének elvesztésén felül az újabb árverés kárára és veszélyére fog megtartatni.

Arad, 1906. évi márczius hó 24-én.

Dr. Kertész Miksa,

mint vb. Szelle József csődtömeggondnoka.

Tégla, Cserép

legkedvezőbben kapható

Pollak Sándor

körkemenye téglagyárában

Mikalán, a Radnai-ut végén.

Városi telefon 206—255

Gyári 515.

Rendelések felvételnek Karolina-u. 7. sz. irodában, vagy Rákóczy-u. 28. sz. lakásomon. A téglát vám és fuvarmentesen saját igazmalmi házhoz szállítom. — A gyárba saját új műtárgyat. 84

Mielőtt

kávét vásárolna,

kérem tegyen egy próbavásárlást a híressé vált

Palermo pörkölt kávéból,

amely úgy teljes, mint fekete kávénak valami fenomenális finom, íze, aromája páratlan, az idegekre nem ártalmas, szapora és igen kiadó. Hetenként kétszer friss pörkölés; eredeti 1/4 és 1/2 kilós csomagolásban csakis egyedül

Dürr Gusztáv

túskereskedésében kapható

a városházzal szemben.

Értéktelen utánzatoktól óvakodni; minden csomag cégem nevével és ólompecsétemmel van ellátva. 195

Nekem már

nem kell reklam.

Mert mindenki tudja, hogy

SZILÁGYI MÁRTON

műtőrák

a m. kir. Államvasutak szállítójának a színház oldala mellett

minden órajavítás csak 90 kr.

Óraüveg 10 kr. mutatós 5 kr.

Egy ébresztő-óra frt 1.40.

Raktáron mindennemű zseb- és faliórák barmulatos olcsó árak mellett, a színház oldala mellett.

Inga, vagy bármilyen nemű fali óráért házhoz küldök és pontosan megcsinálva haza szállítom. Csak egy levelezőlapot tessenek írni. 177

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Ujdonságok már érkeztek!

Costümökre, fekete, divatszínű és
angol kelmék!

Pompás mintájú blous selymek és
blous kelmék!

Rosenblüh H. és Társa.

Kirakataink árjegyzékai tájékoztatást nyújtanak, miért is azok megtekintését kérjük.

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Rumburgi és Creas vásznak!

Nagy elővételünk folytán, az árak emelkedése dacára, az eddigi fel-
tűnő olcsó árakat fentartjuk.

Chiffon, pamutvászon, fehér és színes asztalneműek, törülköző és törülőruhák versenynélküli olcsó árakon kaphatók!

Szövegmaradékok meglepő olcsón!

Szövegmaradékok meglepő olcsón!

APRÓ HIRDETÉSEK.

A kinek

ismerettség híján

háztartásra,
szelvényre,
születéskor,
közvetítőre,
segédre,
számlára,
gazdatisztára,
kiosztásra,
visszafizetésre,
kiosztásra.különbözőre,
gazdaságszervezésre,
szakácsokra,
szobalányokra,
házi- vagy
irodaiszolgálatra,
pénzügyesekre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége

Aki

eladni kíván

bútor,
szőnyeget,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,fűtőt,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

Aki

bérbeadni kíván

bútorokat,
házi
vadászkert-
teret,halászkert,
telket,
kocsit,
lovat,

Aki

mindenestől vétel vagy bérbevitel mel-
lőből keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabban ér csélt, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetési

rovatát használja.

Üzleti könyvek

és irodalmi cikkek elsőrendű minő-
ségben igen olcsó árakon kapha-
tók Kerpel Izsó könyv- és papírke-
reskedésében, Aradon. 264

Héhs Victor

törvényszéki legbejegyzett és az
egész országban bevezetett hitel-
biztosító irodája Aradon, Tö-
köly-tér 6. sz., Frik-ház. Alapít-
tatott 1898. 22

Aradmegye,

Paulis közegben 515 h. szám alatt
fekvő ház 2000 □-l telekkel és
a hegyen szőlőkerttel együtt azon-
nal eladó. Bővebbet a kiadóhiva-
talban. 926

Kiadó lakás.

Weitzer János-utcában, főpostáva-
szemben, 7 szobás lakás, megfe-
lelő mellékhelyiségekkel május 1-től
kiadó. 927

Veszünk könyvtárakat

egyes könyveket, Lexikonokat, jogi,
szépirodalmi és egyéb munkákat leg-
magasabb árban. **INGUSZ**
I. és FIA könyvkereskedése
Arad. 285

Aranykéz-utca 2.

száma háza 3 szoba és 1 konyhá-
ból álló, zárt folyosóval ellátott
lakás május elsejétől kiadó.

Tenyésztőjás!

Fajkakasokkal keresztezett tyuk-
tojások 20 fillérjével azonnal kap-
hatók Béky Etelkánál Arad, Deme-
ter-utca 92. 942

Egy rövid szongora

eladó Neumann Antalnál, Deák Fe-
rencz-utca 36. sz. alatt. 792

Csinosan bútorozott

külön bejárattal szoba azonnal kiadó
Andrássy-tér 20. sz. 792

Nagymennyiségű maculatura

eladó a kiadóhivatalban.

Szabadság-tér 3 szám alatt

egy 1. és 2. emeleti udvari lakás
május hó 1. től kiadó. Kiválóan
alkalmas szabó műteremnek. 929

Fiatal hivatalnok,

ki magyarul, románul és némiképp
németül is tud, jó megjelenésű,
szolid, szorgalmas, az üzletszerzés-
hez is ért, és az itteni piacon és
a megyében jól van bevezetve,
egyik nagy, az összes ágazatokat
művelő biztosító intézetnél állandó,
később nyugdíjjal járó

alkalmazást találhat.

Előnyben részesülnek nőtlen
30—32 évesnél nem idősebb és a
biztosítási üzletben kissé jártas,
képzett urak. 956Írásbeli ajánlatok „Állandó
alkalmazást talál” jelleg alatt
a lap kiadóhivatalába intézendők.

Mandl Ferencz

érczfényező és mázoló

Aradon, Boczkó-utca 11. sz.

Eivállal minden e szakmába
vágó munkát, ugymint: fürdőká-
dakat, fürdőszobákat, vasbutorokat,
fabutorokat, vízkannákat, táleléket,
kályhavédőket, faksarakat, aranyo-
zásokat, márványozást és függő-
lámpák bronzírozását, majolika fes-
tészetet fára, érczre, díszes kivi-
telben; floderózásokat minden szín-
ben a legszecesszősabb kivitelben
**olcsó árak és pontos ki-
szolgálás mellett.** 927

Fényező és mázolótanuló felvétetik.

Kérem a czeget nem össze-
tévesztetni!

Uraságoktól

használt nyári és téli férfi-ruhákat,
utazó bundákat, háló-, ebédlő- és más
butorokat a legmagasabb áron veszek
és eladok rendkívül olcsó árak
mellett. Kiváncsokra hűzhez is megyek.
Frakk öltönyök kölcsönj mellett kaphatók.

ROTH A.

Aradon, Asztalos Sándor utca 5. sz.
az „Arany ABC” mellett. 281Kérem a czeget nem össze-
tévesztetni!

Nem reklam!

Hanem tény!

hogy Aradon a legjobban és legolcsóbban lehet vásárolni a

HEGEDÜS ÁRMIN

ujonnan berendezett áruházában

Aradon, a Szabadság-téren 17. sz. alatt, a 13 vértanu szoborral szemben.

Kis árjegyzék kivonat:

Állandó okassió szövetvásár, csak ruhára alkalmas
Mtre 47 krtól.120 cmtr. széles divat és fekete színben, ruhára
és eostümökre Mtre 95 krtól feljebb.120—140 cmtr. széles kizárólagosan eostümre al-
kalmas Mtre 60 krtól 4 frt 50 krig.Czégem különlegessége divatos Umbree blouz kelme
Mtre 63 krtól.Meglepő ujdonságok blouz kelmekben, koczkás és
esikos Mtre 98 krtól feljebb.Több mint 10,000 vég mosó delain remek fantazi színekben, fölülmulja a franczia árut Mtre 20 krtól 27 krig.
A hazai vászon és tarkaáru gyárak egyedüli lerakata, egy vég vászon 3 frt 75 krtól, egy vég kanavász 3 frt 35 kr.

Esző- és napernyők már 1 frt 10 krtól, a világhírű legjobb antické ernyő csak 1 frt 75 kr.

Egy-két személyes gloth paplan hófehér vattával ezelőtt 4 frt, most 2 frt 95 kr.

A fenti árakban csak

HEGEDÜS ÁRMIN ÁRUHÁZÁBAN LEHET VÁSÁROLNI

Aradon, Szabadság-tér 17. szám alatt, a 13 vértanu szoborral szemben.

Figyeljünk a kékre festett kirakatra! 22